SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

o. 21. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 2, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 2-го ЛЮТОГО 1990 Ч. 21 РІК XCVII

КОНЦЕРТ О. КРИСИ ЗДОБУВ ВЕЛИКЕ ПРИЗНАННЯ КРИТИКІВ І ПУБЛІКИ

Ню Йорк. — Концерт-речиталь відомого українського скрипаля Олега Криси, що відбувся в Ню Йорку у концертовій залі Карнегі Голл у неділю 21-го січня викликала справжнє захоплення у слухачів, а рівночасно також у музичного критика щоденника „Ню Йорк Таймс" Джеймса Р.Острайха, який в числі з 26-го січня помістив обширну та дуже прихильну статтю п.н. „Український скрипаль повернувся".

О. Криса

Як відомо, О. Криса виступив тепер у Ню Йорку вперше після 19-ох років і про це нагадує американський критик, пишучи, що „дебют О.Криси відбувся у 1971 році, коли він виступив там із українським баритоном".

В неділю 21-го січня, українська публіка Ню Йорку та околиці чисельно прибула на концерт, щоб послухати найкращого під цю пору українського скрипаля. Було однак також присутніх багато американців, зацікавлених доброю музикою, як і велика група японців, які з ентузіязмом оплескували кожну частину програми О. Криси.

У програмі крім творів Шуберта, Брамса і Шимановського найбільше зацікавлення викликали два оригінальні твори, що були прем'єрою в Ню Йорку, а це твір сучасного композитора Альфреда Шніттке „Паґаніні", написаний спеціяльно для О. Криси, і соната опус 19 Бориса Лятошинського.

Завдяки прегарному виконанні сонати Лятошинського О. Крисою, український композитор вкінці викликав зацікавлення серед американського музичного світу. Критик „Ню Йорк Таймсу" так пише про цей твір у рецензії на концерт: „ „О. Криса привіз зі собою мало відому, але не менше захоплюючу сонату опус 19 (1926) українського композитора Бориса Лятошинського (1895-1968). Лятошинський захоплювався музикою Берга і тому можна завважити певне споріднення у стилі цієї композиції, післяромантичний і атональний, а все ж таки із включенням тональним і дуже незвичайними поривами. Хотілося б почути також інші із багатющих творів Лятошинського, але ледве чи можна сподіватися, щоб хтось виконав їх із кращою ельоквенцією та елеганцією".

І тут Дж. Р. Острайх підкреслює у своїй рецензії саме різницю поміж іншими музиками з СССР і О. Крисою, кажучи: „ На місці могутнього тону, який часами є характеристичний для російського музичного вишколу, гра Криси має елегантний і зосереджений звук. Його визначна індивідуальність пробивається у

(Закінчення на стор. 5-ій)

Конґресмен Д. Боньор закликає до відкриття консуляту в Києві

Дітройт (М. Воронович). — Конгресмен Дейвид Боньор, демократ з Мишиґену повідомив комунікатом, що він вступив в Ад гок комітету для справ балтійських держав і України, очолюваного конґресменом Д. Гертелом і Д. Ріттером.

У середу, 17-го січня члени комітету вислали листа до державного секретаря Джеймса Бейкера, в якому домагаються відчинення американського консуляту в Києві. В листі до державного секретаря вони пишуть, що тогочасний проґрес в Україні в ділянках релігії, економіки і політичної свідомости створює нагоду поширити культурні й економічні зв'язки з Україною. Україна з її 50-мільйоновим населенням більша за Польщу і економічно багатша.

Канада і Франція є в процесі створення своїх консулятів в Києві. Америка, пише Д. Боньор, повинна грати провідну ролю й заохочувати населення України в його змагу за політичні й економічні реформи. „Ми мусимо діяти негайно", — закликає конґресмен Боньо. Американський консулят в Києві допоможе проґресивним рухам для усталення демократичного ладу в Україні.

В комунікаті Д. Боньор пригадує, що його бабуня була українкою, яка приїхала до Америки зі Львова. Конґресмен Д. Боньор є членом Українсько-Американських Ветеранів, Станиця 101, яка є одною з найбільш чисельних й активних одиниць на терені Америки.

Для І. Пригоди минулий рік не був поганий

Не всі секретарі і організатори відділів УНСоюзу можуть зарахувати минулий рік до успішних в їхній організаційній праці. Але таким він був для секретаря 200-го Відділу Івана Пригоди. Під кінець року він загостив до Головної Канцелярії УНСоюзу в Джерзі Ситі, Н.Дж., щоб скласти святочні побажання членам Екзекутиви, а при тій нагоді передати головному предсідникові д-рові Іванові Флисові 13 нових аплікацій на загальну суму забезпечення 65,000 дол. Не диво, що на фото вгорі обидва вони усміхнені.

Литовці заблькували будинок КҐБ

Вільнюс, Литва. — Кореспондент газети „Вашінґтон Пост" Дон Обердорфер повідомляє, що з 22-го січня населення литовської столиці блькує двоє воріт величезного будинку КҐБ, не випускаючи звідти вантажних автомобілів.

Блькада почалася після того, як один з лідерів „Саюдіса" Ромуальдас Озоляс заявив на телевізії, що в Москву почали вивозити документи, які свідчать про злочини КҐБ.

Начальник литовського КҐБ Едуард Ейсмунтас заперечував факт вивозу архівних документів, проте Озоляс знову виступив по телевізії і закликав литовців не допустити до вивезення архівів. Люди відгукнулися негайно і змогли зупинити кілька автомобілів. Деякі автомобілі прорвалися і за ними через усе місто їхали литовці з відеокамерами. Зняті ними стрічки потім були показані на телевізії.

Живий ланцюг контролює і тюремні ворота КҐБ. Активіст національного руху Альґіс Чекуоліс заявив, що блькаду вони застосували для того, щоб відрізати КҐБ від Москви. КҐБ належить до кількох республіканських відомств, які досі керуються прямими вказівками з Москви і не підлягають республіканському й партійному керівництву Литви. Окрім КҐБ, до таких відомств належить МВД, прокуратура, міністерство зв'язу і транспорту.

Обердорфер пише, що Вільнюс тепер виглядає дуже незвичайно. На багатьох будинках повівають оранжево-червоно-зелені прапори незалежної Литви, за виставлення яких людей кидали в тюрми ще півтора роки тому. Будинок ЦК литовської компартії тепер перейшов у розпорядження національного руху і перед ним красується великий напис: „ „Без суверенности немає свободи".

Професор з Іллиной Арвідас Зіґас, що перебуває у Вільнюсі з метою обміну фахівцями, також взяв участь у пікетуванні. Він сказав кореспондентам, що раніше одна лише згадка про КҐБ вселяла страх у людей, але тепер блькада стала крутим поворотом. Ворота КҐБ блькують понад десять активістів. Пікетування продовжиться до наступного тижня, коли проґресивна Верховна Рада республіки вирішить питання про статус литовського КҐБ і про долю архіву.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖ. БУШ ЗАКЛИКАЄ СССР ДО ЗМЕНШЕННЯ ВІЙСЬКА І ЗБРОЇ В ЕВРОПІ

Вашінґтон. — У своєму першому звідомленні про стан Унії, президент Джордж Буш, висупаючи на спільній сесії Конґресу у середу, 31-го січня ц.р., порушив чимало зовнішніх і внутрішніх проблем, одною з найголовніших, політичні спостерігачі вважають його звернення до уряду Совєтського Союзу приєднатися до спільного більшого зменшення війська і зброї у країнах Центральної, Східньої і Західньої Европи. Дж. Буш пропонує зменшити військо в Центральній Европі на 195, 000 вояків і 30,000 в інших частинах Европи, разом на 225,000 вояків. Президент думає, що можливість та - кого зменшення реально існує, може навіть у висліді раптового упадку совєтської імперії, постання у Східній Европі ряду самостійних демократичних держав і можливости недалекого вже об'єднання обидвох Німеччини, на що нібито вже дав свою згоду генеральний секретат ЦК КПСС і президент СССР Міхаіл Ґорбачов.

Президент Дж. Буш

В обличчі таких змін, каже президент Дж. Буш, немає змислу вдержувати, і то на території Німеччини, багато війська і зброї, тобто коштовну мілітарну машину, яка на протязі останніх 40 років розбудовувалась з обох сторін для поліпшення оборонних спроможностей. Президент ЗСА заявив членам Сенату, Палати Репрезентантів, членам Уряду, ґенерального штабу армії, запрошеним гостям та всім учасникам цього історичного виступу, що „революція, дуже часто безкровна, яку ми пережили в 1989 році, потрясла цілим світом і створила нову еру у відносинах між народами світу".

Тому, що Совєтський Союз, комуністична система якого переживає велику кризу, — заявив Президент, — вдержував, разом із своїми колишніми сателітами, які тепер, принаймні більшість з них, створили демократичні уряди і хотіли б позбутися совєтської зверхности, найбільше війська в Центральній Европі, Москва повинна зменшити свою офензивну мілітарну силу в тій частині світу принаймні на 195,000 вояків. Очевидно свої військові частини відповідно до запропонованого балансу скоротять З'єднані Стейти Америки і Великобританія, а також будуть зменшені військові американські контиґенти в Греції, Туреччині, Великобританії й Італії.

Цікаве є те, що Дж. Буш, ще перед виступом на спільній сесії Конґресу, обговорював свою пропозицію з М. Ґорбачовим по телефоні. Близькі співробітники Буша заявили пізніше кореспондентам, що М. Ґорбачов поставився до пропозиції ЗСА позитивно в загальному і заявив, що такі потягнення тільки поліпшуватимуть конструктивну співпрацю між СССР і ЗСА. Лоренс С. Іґербирґер, асистент державного секретря, і Роберт Ґейтс, член Ради безпеки, відвідували перед тим деякі европейські країни і знайшли там підтримку в урядів Західньої Німеччини, Франції, Великобританії, Італій та інших.

Демократична реакція на пропозиції президента Дж. Буша була в загальному позитивна. Спікер Палати Репрезентантів конґресмен Томас . Фолей був речником Демократичної партії, яка, як відомо, розпоряджає більшістю в обидвох палатах Конґресу.

Присутні влаштували для Президента овації, два рази піднімались з крісел, щоб підкреслити пошану до уряду Президента і погодженість з його конструктивними пропозиціями, особливо коли він пропонував „кращу Америку" для кожного громадянина, місце праці для усіх зацікавлених осіб, поліпшення соціяльного забезпечення для пенсіонерів, продовження боротьби з контрабандоюм наркотиками, зменшення дефіциту у державному бюджеті та багато інших корисних проєктів. На думку коментаторів, виступ Буша увійде до історії, як один з найкращих.

Відбувся зимовий семінар ТУСМ

Елленвілл, Н.Й. — Понад 100 студентів із ЗСА, Канади, Европи та Австралії були учасниками зимового семінару, який спонзорувало Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського. Семінар відбувся на оселі СУМА від 26-го до 31-го грудня 1989 року, а доповідачами були специялісти з політичних наук, історії та інших дисциплін з наголошенням українських справ. Окрему увагу приділено справі кращого розуміння Народного Руху України за Перебудову та політичних процесів в Україні.

Семінар відвідав колишній політичний в'язень Євген Сверстюк та поділився з присутніми своїми поглядами про теперішні події в Україні.

Доповідачами на семінарі були: Наталка Кормелюк Михайло Гнатишин, Тарас Антонів, Юрій Микитин, Богдан Ґоґус, Микола Грицковян, Володимир Зарицький, Марта Костик, Ірка Халупа, Роман Зварич та Ігор Длябога.

Підготовляють документальний фільм про інтернованих українців

Монтреаль, Кве. — Підготовляється одногодинний документальний фільм про інтернованих федеральним канадським урядом українців у часі Першої світової війни. З-поміж 9,000 невинних канадців понад 5,000 українців, бувших громадян Австро-Угорщини, були арештовані і заслані до різних таборів по Канаді.

Розшуки і досліди над матеріялами для цього фільму були спонзоровані й фінансовані Канадською національною фільмовою радою. Весь фільм побудований на рідкісному матеріялі, на новознайдених фотографіях з того часу, на зізнаннях свідків та істориків про тогочасні відносини. Під час роз'їздів по Канаді віднайдено і фільмовано рештки таборів, які збереглися до сьогодні в північному Квебеку, Онатріо, Альберті і Британській Колюмбії.

Режисер фільму Юрій Луговий, відомий з своєї праці співпродуцента й монтажис

(Закінчення на стор. 5-ій)

М. Ґорбачов припинив сенсаційні чутки

Москва. — В середу, 31-го січня, совєтський лідер Міхаїл Ґорбачов мав зустріч у Кремлі з президентом Бразилії і на запит кореспондентів відповів, що чутки про його відставку не є правдивими. Однак є підстави думати, що для цих чуток були якісь причини бо хоч під час зустрічі Ґорбачов був веселий, але чутки пояснив тим, що це, мовляв, є доказом існування гласности в СССР.

Як відомо, 30-го січня, по всій Америці блискавично рознеслась чутка, про намір Ґорбачова залишити пост ґенерального секретаря ЦК компартії. Спочатку про це повідомив кореспондент телемережі Сі-Ен-Ен Стів Гирст. Потім цю новину повідомили три головні телекомпанії ЗСА Ей-Бі-Сі, Ен-Бі-Сі та Сі-Бі-Ес.

В повідомленнях було сказано, що Ґорбачов протягом десяти днів не з'являвся публічно, і що він, очевидно, перебував на дачі та опрацьовував черговий приголомшуючий крок — відмову від посади першого секретаря ЦК КПСС. Однак він не має наміру залишити пост президента.

Ґорбачов не може не реаґувати на те, що компартія щодня втрачає авторитет. Отже чутки цілком можуть стати дійсністю.

Наполеглива діяльність КОНЛПУ завершується успіхом

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Л. К.). — Кампанія збірки мила на Україну, що її з великим ентузіязмом започаткував філядельфійський Комітет Оборони Національних і Людських Прав України — вже до половини лютого, добто з днем відлету літака в Україну, добігає до кінця, увінчавшись великим успіхом, — як про це поінформувала голова цього Комітету Уляна Мазуркевич і Славка Кордуба, завітавши до редакції „Свобода" у п'ятницю, 26-го січня.

Гості редакції „Свобода" — С. Кордуба і У. Мазуркевич.

„Не багато пройшло часу, бо збірка мила на Україну почалася 9-го грудня і триватиме до половини лютого, але вже сьогодні, — сказала У. Мазуркевич, — можна побачити великі результати діяльности комітету, як і включеної в цей кропіткий, щоденний труд членів української громади в ЗСА по різних містечках і містах ЗСА". І як в дальшому розповідала голова комітету, — тільки українська громада довідалася про їхню акцію — „задзвеніли телефони, сотнями почали надходити листи, впливати пожертви — чи то у формі самого мила чи грошей". З розмов, окремих листів, — говорила У. Мазуркевич, — було наглядно, що люди хочуть допомогти, що вони вдоволені, що хтось займається цією діяльністю, вдоволені, що комітет відкрив їм дорогу і можливість допомогти. І кожен, кермований одним спільним бажанням, вкладав свою працю, складав пожертви — й тому ця акція завершилась таким колосальним успіхом, що з Америки в Україну відлетить великий транспорт, а з ним тисячі тонн мила.

С. Кордуба, яка працює в американській фірмі „Брати Ліберс", у відділі головного бюра корпорації в Ню Йорку, Н. Й., прочитавши в „Свободі" кількакратно ого лошення і повідомлення про велике запотребування мила в Україні, звернулася в цій справі до керівника цієї фірми, і він зразу погодився доставити в Україну тисячі тонн мила „Лайфбой", що його вишлють із їхньої фабрики в Балтиморі, Мд.

Хто ще хоче причинитися до цієї збірки мила в Україну — свої грошові пожертви може висилати на: Ukrainian Human Rights Committee, P.O.Box 7101, Philadelphia, Pa. 19117, або телефонувати до У. Мазуркевич: (215) 782-1019.

ДИСКУСІЯ У СПРАВІ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ

Ню Йорк. — Карпатський Союз, Об'єднання Закарпатських Українців при співпраці з Об'єднаним Комітетом Українсько-Американських Організацій Ню Йорку влаштовують дискусію в неділю, 4-го лютого в справі можливостей допомоги Україні. В програмі візьмуть участь: д-р Тарас Гунчак — „Установчий з'їзд і Програма Народного Руху"; ред. Володимир Левенець — „Політичний аспект боротьби в Україні"; д-р Аскольд Лозинський — „До питання незалежности", модератор дискусії — мґр Ігор Длябога. Після доповідей — запити й виміна думок. Початок дискусії о 1:30 год. по полудні в залі Дому ООЧСУ, 136 Друга аве. Вступ — 5 дол. Дохід призначений на Фонд Допомоги ім. Івана Шпонтака-Залізняка, командира УПА. Перед початком програми — кава з солодким.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКИЙ АМБАСАДОР до ЗСА Юрій Дубінін не погоджується з твердженнями совтєського міністра оборони Дімітрія Язова. Виступаючи у Вашінґтоні на пресовій конференції, амбасадор Ю. Дубінін запевнив, що совєтські війська були вислані до Азербайджану тільки для того, щоби припинити „оргію вбивств", а не для того, щоби перешкодити націоналістам перебрати владу від Комуністичної партії. Амбасадор Дубінін твердив, що „єдиною ціллю акції було припинити кровопролиття та привернути спокій", натомість міністер оборони Д. Язов минулої п'ятниці в Баку заявив совєтським журналістам, що інтервенція совєтського війська була якраз плянована на те, щоби перешкодити Азербайджанському народному фронтові перебрати владу від комуністів.

РЕАҐУЮЧИ НА ЗАПРОПОНОВАНІ президентом Дж. Бушем скорочення у військовому бюджеті, один із високопоставлених урядовців у японському уряді виступив проти того, щоби Америка зменшила кількість своїх збройних сил у Японії та інших країнах Азії. Свої міркування він мотивує тим, що СССР є дальше загрозою, при тому підкреслює, що „ситуація в Европі є одне, а ситуація в Азії це зовсім інше".

ШУКАЮЧИ ЗА ДОПОМОГОЮ від уряду президента Джорджа Буша для того, щоби облегшити перехід Гонґ Конґу з-під британської влади до Китаю, міністер закордонних справ Англії Герд переконує президента Буша та Уряд, щоби Америка забезпечила американськими паспортами тих громадян Гонґ-Конґу, які працюють в американських фірмах. Все це з уваги на те, щоби громадяни Гонґ-Конґу не виїздили вже тепер з уваги на перехід міста під китайську владу в 1997 році, але залишалися на місцях праці до самого кінця, а для того цим людям потрібно мати забезпечену можливість виїзду. Одначе ані президент ЗСА, ані ніхто з його Адміністрації не коментував з приводу такого становища міністра закордонних справ Англії.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ЗСА Ден Квейл вислав протестаційного листа до ґенерального секретаря Організації Об'єднаних Націй Гавіє Переза де Куеяра тому, що останній відмовився вислати звіт про порушення Кубою людських прав до Комісії людських прав ООН з осідком в Женеві. Згідно з твердженнями офіційних чинників ЗСА, в цьому листі віцепрезидент висловив своє огірчення, бо ґенеральний секретар ООН змінив свою думку в цій справі, зокрема після того, як під час зустрічі з віцепрезидентом Д. Квейлом 11-го грудня минулого року він приобіцяв це зробити. Виявляється, що у своєму листі до делеґації ЗСА при ООН ґенеральний секретар написав, що такий звіт може післати тільки тоді, коли цього від нього вимагатиме вище згадана організація.

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУДДЯ Гаролд Ґрін постановив, щоб колишній президент Роналд Реґен до понеділка, 5-го лютого, представив до суду свої щоденники з періоду 1985-86 років. Суд зацікавлений записами у щоденнику Реґена у зв'язку із справою віцеадмірала у відставці Джана Пойндекстера, який звинувачений у нелеґальному продажу зброї Іранові та у постачанні зброї антикомуністичним партизанам в Нікараґуа. Як відомо, президент Р. Реґен завжди заперечував те, що особисто давав розпорядження посилати зброю до Ірану та озброювати партизан. Влітку 1987 року, коли справа афери Іран-контра розглядалася у Конґресі, Пойндекстер заявив, що президент не був ознайомлений з секретними операціями. Тепер він стверджує, що Р. Реґен дещо знав, в основному від самого віцеадмірала. Єдиним свідченням правдивости цього твердження можуть стати записи Р. Реґена у щоденнику. Колишній президент має право не виконати розпорядження судді, користуючись привілеями, які йому гарантує його статус.

В ЦЬОМУ РОЦІ В НЮ ЙОРКУ буде відкрита одна з найбільших у світі науково-дослідних лябораторій для вивчення причин недуги АІДС. Проєкт лябораторії був спонзорований владою міста та Фундацією Аррон Даймонд, вклад якої у сумі 8 міл. дол. став найбільшою приватною пожертвою на АІДС. Науково-дослідна лябораторіяноситиме ім'я Аррон Даймонд АІДС Дослідний центр та буде відкрита у будівлі, яка належить міському Департаментові здоров'я, 455 Перша аве. напроти шпиталя Белвю. Місто виділило 3.4 міл.дол. для відновлення приміщень. Спонзори плянують запросити 50 науковців для праці в дослідному центрі, наукова програма якого буде на рівні ведучих програм вивчення АІДС у паризькому Інституті ім. Пастера. На пресовій конференції з приводу оголошення проєкту з 11 міл. дол. першої інвестиції посадник міста Д.Дінкінс сказав, що ця подія відкриває для мешканців Ню Йорку нові надії. Д-р Майрон Ессекс, науковець з Гарвардського університету, підкреслюючи велике значення дослідного центру АІДС у Ню Йорку, сказав: „Вивчення захворювання АІДС у Ню Йорку не відповідає великому розсягу цієї хвороби у місті". Директором центру став 37-літній професор Каліфорнійського університету в Лос Анджелесі д-р Дейвид Го

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Куба — фортеця комунізму

Коли шість комуністичних сателітних країн в Европі цілком або у великій мірі відвернулися від комунізму, то зрозуміло і логічно виринає запит, що станеться з рештою звеличників Карла Маркса і Рози Люксембурґ. Після того, коли в Югославії заведено партійно-політичний плюралітет, монопартійна комуністична система існує в Европі і ще у Совєтського Союзі і Албанії. Щодо СССР — то це тільки питання часу, коли там теж відмовляться від сакраментальної 6-ої точки конституції, яка признає компартії монопольну керівну ролю в державі. Маленька територією і числом населення Албанія над Адрійським морем ніколи не грала і не грає ніякої ролі у міжнародному світі. Поза Европою є два комуністичні бастіони: Китай з територією завбільшки всієї Европи від Атлантику по Урал, на якій живе півтори більйона людей, і Куба, острів на Караїбському морі, величиною стейту Пенсилвенія з 11 мільйонами еспаномовного населення. Китайський велетень переживає кризу. Президент Джордж Буш, який був першим дипломатичним представником Америки у Пекіні, вірить, що там мало-помалу, щоб „не втратити обличчя", прийде зворот в напрямку до демократії. Далека країна на азійському суходолі — менше цікавить загал американських громадян і менше цікавить нас, українців. Зате не можна не цікавитися Кубою, яка є під самим боком Америки, і стала в останніх 30-ти роках терням в організмі ЗСА.

В обширній інформаційній, але й коментаторській статті у минулонедільному „Огляді тижневих подій" „Ню Йорк Таймсу", сказано, що на Фльориді, де живе півмільйона втікачів з Куби, всі вичікують упадку Фіделя Кастра до цієї міри, що поліція в Маямі вже приготовляється до величавого святкування перемоги демократії, на яке прибули сотні дальші сотки тисяч кубинців з цілої Америки. Але це типове „побожне бажання", несумісне з реальною дійсністю. Порівняння Куби з европейськими сателітними країнами шкутильгає, бо всі ці країни втратили свою державність, коли їх насильно комунізували з уведенням до них совєтської армії. Тим часом влада Фіделя Кастра леґітимна, бо Фідель Кастро прийшов до влади 40 років тому, як противник диктаторського режиму Фульґенціо Баттісти. Режим Фіделя Кастра, який спершу представляв себе, як демократа, визнали всі держави. Фідель Кастро — комуніст, але на Кубі селяни, що працюють у кооперативних господарствах, мають право продавати рільничі плоди на вільних базарах. Кастро завів в останній ділянці „півкапіталістичну систему. Люди не бідують. Немає свободи слова і друку, заборонена явна опозиція, але Фідель Кастро настільки зручний грач, що проголосив себе „невтральним" і став в Організації в Об'єднаних Націй головою Третього світу. Тому неможливо здобути на терені ООН будь-який засуд Кастра за нехтування правами людини. Кастро висловився проти „перебудови" Ґорбачова, але арґументував так, що — мовляв — ніхто не може диктувати кубинському народові, який лад має бути на Кубі. Тому в очах численних кубинців, які не є комуністами, Фідель Кастро є національним героєм. Він не боїться військового превороту і тому міг в минулому році арештувати, поставити під воєнний суд і розстріляти одного генерала за пачкування наркотиків до Америки: головним командантом тамошньої армії є його брат, Рауль Кастро.

Економіка Куби залежна, головно від СССР. 75 відсотків закордонної торгівлі Куби — з Совєтським Союзом. Москва купує кубинський цукор і платить вищу ціну, як ціна на міжнародному ринку, та продає за безцінь стільки нафти, що Кастро надвишку перепродує Канаді. Теперішня економічна й політична криза в СССР може довести до того, що Куба втратить свого совєтського протектора. Але за поглядами всіх фахівців, у тому числі й американського Уряду, Москва не відмовиться від дальшої допомоги Кубі з уваги на Третій світ і та допомога може тільки поступово корчитися, дозволити Кастрові знайти інші ринки збуту. Кубі потрібна совєтській імперії не так з уваги на ідеологічну однозгідність як з уваги на найближче сусідство до Америки. Куба є совєтським пляцдармом в західній гемісфері. Коли Ґорбачов запевняє, що СССР відмовився від будь-який аґресивних плянів, то все ж з Куби ведеться протиамериканська розвідка з допомогою електронічних спорудів і через Кубу йдуть до Нікараґуа транспорти зброї. Уряд Буша рішив недавно скерувати на Кубу таке радіопересилання, як це роблено віддавна супроти СССР. Кастро вже заповів, що буде заглушувати ці передачі. Але він хоче „миритися" з Америкою. Так чи інакше — Кастро має ще тільки 61 років і розраховувати на його смерть чи на тамошній переворот, або на демократизацію під тиском від народної маси — не можна. Це була і покищо далі є фортеця [illegible] московському [illegible] поки цей центр існує.

Омелян Твардовський

Я. КЕНДЗЬОРА ПРО СЕБЕ І СВОЮ КАНДИДАТУРУ...

Як відомо, 4-го березня в Україні відбудуться вибори до Верховної Ради Української ССР. Будуть це дуже важливі вибори, адже вперше за понад 70 років поневолення червоним російським імперіялізмом у цих виборах будуть брати активну участь дисиденти і взагалі усі патріоти своєї батьківщини.

Йдеться про вибір, якнайбільшого числа свідомих громадян України до Верховної Ради, яка, як відомо, під сучасну пору може стати важливим фактором в дальшій визвольній боротьбі за самостійність і незалежність країни. Що може зробити патріотична більшість у Верховній Раді Республіки, бачимо на прикладах Естонії, Латвії і Литви.

Ось чому демократичний бльок в Україні, що обіймає НРУП, „Меморіял", Товариство Української Мови й інші, не тільки висунув ряд кандидатів, але і проводить велику кампанію між населенням України за те, щоб ці кандидати здобули перемоги. Очевидно офіційна преса, що її контролюють російські політруки та їх ступайки хохли, вперто мовчать про кандидатів демократичного бльоку, щоб не робити їм реклями. Не зважаючи на цю партійну заборону в її

I.

рядах все таки знаходяться теж свідомі українці, що як балтійські комуністи, хочуть прислужитися для добра своєї Батьківщини. Завдяки цим одиницям, хоч покищо формальним комуністам, про кандидатуру окремих справжніх патріотів України, все частіше пише вже і офіційна преса. Ось наприклад, в київській „Спортивній газеті" (тираж 582,000 примірників) з 30-го грудня 1989 року на першій сторінці під наголовком „Дорогу тому, хто йде"..., появилося обширне інтерв'ю з кандидатом Ярославом Кендзьорою, що його провів власний кореспондент В. Михайлов. Я. Кендзьора має „грізного" суперника секретаря Львівського обкому партії Погребняка.

Михайлов відмітив, що Кендзьора довго не погоджувався на це інтерв'ю, мотивуючи це тим, що під час виборчої компанії представляє не спортову організацію, а бльок демократичних сил і тому сумнівався чи його програма зацікавить „Спортивну газету". Все це так, погоджувався з ним Михайлов, але з іншого боку Я. Кендзьор — єдиний серед спортових працівників Львівщини, хто покищо висунутий кандидатом у народні депутати Української ССР. Остаточно, доводи Михайлова переважили і Кендзьора погодився на це інтерв'ю.

Зміст цього інтерв'ю є цікавий і тому передруковуємо його в цілості. Свою розмову з кореспондентом Михайловим, Кендзьора розпочав такими словами:

— „Коли відверто, аж ніяк не можу сказати, що моє покликання-фізкультурна діяльність. Бо завжди мріяв бути журналістом, а коли точніше, то радіорепортером. І, здавалося, так і станеться. Поступив на факультет журналістики Львівського державного університету, однак на останньому курсі був виключений з вузу і партії за „поведінку, яка ганьбить радянського студента". Нам, групі студентів, приписали ледь не антирадянську агітацію, хоча тоді в 1966 році, ми на своїх літературних вечорах вели мову про відродження української національної культури, мови. Тобто — про речі, які сьогодні стали нормою життя. А в той час за проведення студентського вечора, де читалися вірші В. Симоненка, мали стопроцентову ґарантію виключення з вузу.

— І як розгорталися події далі? — запитав Михайлов.

— Ось тоді й стало у пригоді моє захоплення важкою атлетикою. Спочатку перебивався, працюючи вантажником. А потім згадав про епізод, який стався під час моєї переддипломної практики на Львівському радіо... Я підготував репортаж про те, що в гуртожитках, де проживають будівельники, взагалі не приділяють уваги заняттям спортом. Дав попередньо прослухати плівку керівництву обкому профспілки будівельників. Тодішній голова Л. Сухорукова погодилася з критичними зауваженнями, але, вже прощаючись, натякнула: 'Це на словах усе легко. А ви б узяли й пішли впроваджувати фізичну культуру в гуртожитках...'

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Ганна Черінь

Т. Вирста і Д. Гнатюк на Фльориді

У зимовому сезоні на Фльориді рясно і людей, і імпрез. Хоч би на пару тижнів вирватися з лютої зими, погрітися на сонці й послухати пташок. Пересмішник, улюблена фльоридська пташка, чудово імітує солов'я. То нічого, що й тут хряснув мороз і за дві ночі заморозив багато дерев, кущів і квітів — дещо витримало, дещо вже віджило, а дещо нове виросте.

А там, де є люди, є й мистці. Їм потрібні ми, а нам ще більше вони. Вони втілюють кращу, незабутню, надійну частку рідного краю. Вони ж і найкращі наші амбасадори по цілому світі.

Два талановитих сини Буковини побували в нас в той самий час: Темістокль Вирста і Дмитро Гнатюк. Один прибув з України, другий із Франції. А ми — американці, що ріжними химерними шляхами прибули в Новий світ так давно... А зустрілися — і нема великої ріжниці в мові, світогляді, звичаях, уподобаннях, а головне — всіх нас єднає палке бажання незалежности України.

Першим прибув Вирста, що оселився в Норт Порті на кілька тижнів і мав свою виставку, переважно картини останніх літ, в тому числі й намальовані тут. Незадовго перед різдвяними святами відбулася ця зустріч. Мистецька референтка осередку св. Андрія, Міра Повх, коротко, але конкретно розповіла про мистця, а багато більше ми довідались від нього самого. Темістокль Вирста — незалежний, знаний у світі український маляр із своїм власним стилем і обличчям. Він здобув признання не тільки у Франції, але й у багатьох країнах Европи, Америки, Канади й навіть у Японії, де мав успішні виставки і дав свої твори до кращих ґалерій та колекцій. Почавши студії в Чернівцях і Букарешті, він з 1950 року живе і творить у Парижі. Перші кроки мистця почались із фіґуративного малюнку, далі перейшов від до абстракту, а тепер — до напівабстрактного або напівфіґуративного. Так звані модерністи (так звані, бо насправді їх „модернізм" старий) на запитання — що означає їх картина або вірш — відповідають, що пояснення зайві: хто відчуває, той розуміє, а хто ні — то шкода.

Такі пояснення спантеличують глядача або слухача і суґерують, що він ніби не має досить розуму чи смаку, щоб розуміти мистецтво. Але нащо ж тоді йти до „звичайної" публіки і сподіватися моральної й матеріяльної підтримки?! Зовсім не так думає Вирста. Він любить людей, що цікавляться мистецтвом, і годинами може розповідати і про свої твори, і про мистецтво взагалі, і про ролю і завдання українського мистецтва як важливого чинника в боротьбі за незалежність. Його обізнаність із українською та світовою історією, з останніми подіями й Народним Рухом України за перебудову подивуґідні. Де б він не бував, з ким би не говорив, Вирста перш за все виступає як син Буковини, як унікальний представник українського нефіґурного малярства.

Нефіґурного?! Алеж із його картин сміються, аж регочуть квіти Буковини, сяє сонце, світить місяць, співають райські птахи, пропливають химерні хмари („Le suffle"). Декому здається, що то німфи в волейбол грають — хай і так. Залежно від уяви глядача. Деякі картини названі, а багато й безіменних. „Акробат", „Над білим простором", „Арпеджіо", „Голуб надії", „Джерело життя", „Жовта стежка", „Променистий перехід", а поруч — нумери, яких не можна запам'ятати; очі й серце вимагають таки назви. Чому не названо? — питаємо мистця. Бо не можу придумати, — просто і щиро відповідає він. — Поможіть! Помогти можна, але не так легко знайти точне найменння. Наступне запитання: а якщо глядачеві видиться в картині щось інше? — Можете й переназвати, — згоджується мистець. Це цікаво! Як же можна заклясифікувати картини Вирсти як абстрактні або навіть півабстрактні, коли ви бачите там квіти, хвилі, ряди тополь (каже рецензент Василь Барка „привиди тополь"), а також маяк (так і названо картину), навіть громаду людей під хрестом — може бути своєрідне трактування Хрищення („Голуб надії"). Мистець каже, що тепер він працює над „Русалкою", бачить її і вві сні і трудно переживає акт творення картини.

В останні роки Вирста сягає до іншого, цілком відмінного стилю — так званих металізованих композацій світлосрібного кольориту, з технікою рельєфу. Ці картини характерні мінутною геометричною точністю, рівновагою й симетрією. І тут, як ніде інде, виступає спадщина українського народного мистецтва прадавніх часів, трипільщини. Поряд із цим прецизним видом, горять яскраві жовтогарячі, червоні, пронизливо сині спалахи зірниць і квіття, грає симфонія розбурханих хвиль і сяє спокій світлого неба. Два цілком відмінні напрямки йдуть гармонійно впарі. Мистецтво Вирсти одверто базоване на підсвідомості. Але підсвідомість — це не несвідомість. Мистецтво Вирсти — це свідоме випромінювання підсвідомости.

А тут іще одна буковинська зоря з'явилась на нашому видноколі. Прибув, старанням свого колишнього колеґи по праці, Михайла Найвелта, славний народний співець України Дмитро Гнатюк. Заповіджено його концерт у найкращій залі наших околиць,

(Закінчення на стор. 6)

Олександер Серафин

ВАЖЛИВІ НАПРЯМНІ В АВТОМОБІЛЬНОМУ ПРОМИСЛІ

Автомобільний промисел, як кожний головний промисел, переходить постійні зміни. Завданням цього короткого допису є розглянути деякі важливіші напрямні цього промислу, що можуть мати значну ролю в 1990 роках.

Ринок

Світовий автомобільний ринок і промисловість будуть рости багато повільніше протягом наступних 10 років, у порівнянні з минулими. Коли в 1950 роках пересічний річний ріст був 4 відс., в 1960 роках 8 відс., 1970 роках 3.5 відс., а в 1980 роках лише 1 відс. Ріст в 1990 роках передбачається не менше ніж 2 відс. річно. Одначе цей ріст не буде однаковий в усіх частинах світу. Він буде менший у „вільному світі" (1-2 відс.) і більший поза ним. Найбільший ріст передбачається в країнах т.зв. Східнього бльоку (4-5 відс.) і Китаї (2-3 відс.). Більш конкретно, найменший ріст передбачають в Европі і ЗСА. Найбільший приріст буде в країнах, де американські автомобільні фірми не мають свого відділення і не зможуть з цього росту скористати.

На ринку повільнішого росту і ще до того з великою конкуренцією, більшість промисловців робитиме частіші зміни моделів і поширюватиме ряд свого продукту, щоб забезпечити для себе більшу частку ринку і при тому покращати продуктивність. Знавці передбачають також, що число моделів легкових машин ЗСА збільшиться до 600 (в 1985 було 540). Концепція „світової" машини набере повного приміненння, використовуючи однакові моделі і проєктування та виробничі процеси. Використання світових засобів зменшить подвійне намагання виробу такого самого продукту, також кошти на складність і цим самим збільшить продуктивність праці.

Невикористана продуктивність

Конкуренція на ринку буде драматично пожвавлена і створить невикористану продуктивність в автомобільній промисловості. Збільшення продуктивности, зокрема японців в Північній Америці і корейців, доведе автомобільну промисловість до її невикористання у „вільному світі". Притому, місцеві підприємства будуть зберігати свою продуктивність з надією втриматись на ринку.

Передбачається, що японці матимуть можливість складати 2,6 мільйона машин в Північній Америці як також в Европі з початком 1990 років, без замітного зменшення в домашніх ринках. Ясно, вони намагатимуться використати свою північноамериканську мережу для здобуття ще більшої частини ринку. З початком 1990 років ця незужита продуктивність становитиме коло дев'ять мільйонів штук, з чого велика частина буде в ЗСА, а решта в Японії, Західній Европі та Кореї. Можна передбачати, що ЗСА становитиме поле бою за опанування більшої частки ринку. Зі зростом запотребування, невикористана продуктивність зменшиться в другій половині 1990 років.

Світові стратегічні товариства — це злука двох або більше фірм, з наміром розвинути спільну, далекосяжну стратегію, з наміром стати головним світовим продуцентом продукту. Кожний з членів, одначе, зберігатиме свою оригінальну структуру і національну та ідеологічну властивість. Спільники надалі залишаються конкурентами на ринках не включених до території дії товариства.

Світове значення вимагає ґльобальної кооперації між малими і великими продуцентами. Стаючи спільником світового стратегічного товариства, малі фірмі відкривають собі двері до світового ринку. Не всі зусилля таких товариств на світовому ринку мають стратегічне значіння. Деякі з них задовольняють тільки певні потреби місцевого ринку, як наприклад, виробництво моторів чи трансмісій тощо. Інші можуть бути спрямовані своєю дією тільки на певну частину світу. Конечність бути репрезентованому на світовому ринку та бажання стати більш продуктивним диктуватиме приспішення в заключуванні договорів співпраці. Це будуть переважно кооперативні товариства і спільні підприємства, метою яких буде одне основне завдання — використання певного нового технічного винаходу і т.п.

Вертикальна інтеграція

Клясична структура багатонаціональних кооперацій міняється, а з тим і поняття вертикальної інтеґрації — контроля всіх засобів виробництва. Ці зміни є спричинені ґльобальною конкуренцією, технічними досягненнями і коротшим існуванням продукту на ринку. Світові передові підприємства перебудовуються наслідком змін у вертикальній інтеграції. Корпорація, яка намагається контролювати всі засоби виробництва і розподілу, натрапляє на труднощі у своїй праці. Подібно, тепер у ЗСА вже не будують великих заводів, щоби зменшити їх беззахисність від соціологічних і економічних змін.

Організаційна здатність

Організація світового ринку вимагає від адміністративної структури підприємства винайти і виконати складні стратегії в усьому світі. Вести світове підприємство є більш складне ніж вести багатонаціональне чи інтернаціональне підприємство. Світове підприємство вважає весь світ за свій ринок. Всі його функції є виконувані в контексті цього поняття — закуповування частин чи сирівців по найдешевшій ціні. Це намагання не зважає на державні границі, які звичайно бувають тільки перешкодами.

Світовий підхід вимагає від кожної фірми конкуренції продуктів, які призначені для світового ринку. Фірма не може втриматись тільки на домашньому ринку. Прикмети світового підприємства є такі, що його продукт має мати світове запотребування. Фірма, звичайно, має свої філії в Америці, Европі і Азії і має домовлення з іншими фірмами, щоб мати якнайширше використання ринку.

Наталя Осока

КРАПОВІ БЕРЕТИ

(Про два обличчя війська особливого призначення).

II.

Колона пройшла ще кілька метрів і зупинилася: далі шляху не було. Попереду, перед будинком Управління внутрішніх справ (УВС), стояли щільні ряди міліціонерів і змопівців, які мовчки вигравали кийками... Від несподіваної зупинки й густої темряви люди замовкли й насторожилися. Коли оглянулися назад, стало вже страшно: вулицю Коперника замкнув ще один міліційний ланцюг. Ліворуч суцільний паркан, праворуч школа, ще паркан і будинок головної пошти. Жодного відчиненого під'їзду, жодного виходу. Кільце зімкнулося, а в ньому сотні людей. Молодь, старі, жінки й діти.

Прислухалися: ось у верхній частині вулиці загудів, під'їжджаючи автобус, за ним другий, третій. Все частіше, все гучніше, все ближче крокують ковані черевики. Хоч як темно, та все ж розгледіли: білі шоломи, блискучі щити, прозорі забрала на обличчях і кийки у кожного, хто вклинюючись у колону, розділяв її на частини. Киї ці, одночасно злетівши над людьми, опустилися кому на плечі, кому на голову, кому куди попало. Якщо людина падала, били лежачого, якщо виверталась, доганяли й били ще. Якщо жінки заходились криком, їх заспокоювали кількома ударами і то якнайсильнішими — вмовкали. Якщо чоловіки намагалися їх заслонити, кожного з них притискали щитами то до стіни поштамту, то до паркану й опрацьовували ретельніше. І ось уже ні колони, ні натовпу, ні з жахом утікаючих людей... Всього за сім хвилин..."

А коли поливальна машина ЛВО 20-50 змивала кров, з гучномовців линула бадьора рок-музика. Серед потерпілих виявилися жінки, діти, підлітки. Так виглядають „подвиги" вояків особливого призначення в дійсному житті.

Але повернемось до розповідей змопівців. Прапорщик Юрій Ваганов:

„Коли вояк до нас приходить, ми його ой як перевіряєм. Він повинен пробігти один кілометр за три хвилини. Перекинутись двадцять разів уперед і стільки ж назад. Повинен шістдесят разів підтягнутися на руках від підлоги, поспарингувати в боксерських рукавицях. Два поєдинки по дві хвилини..."

Багато цікавих деталів розповіли змопівці, але — не все. Наприклад, вони замовчують, що не кожен добрий, чесний, сильний і вправний має право бути прийнятим до їхньої роти. Мовчить про це і кореспондент. Бо не всі знають, що набираючи тих вояків, перевіряють їх до четвертого покоління. Приймають тих, чиї батьки, діди, прадіди колись були прокурорами, служили в міліції, КҐБ, МҐБ, ЧК, царській жандармерії чи поліції, працювали тюремниками, суддями тощо. І ніяка вправність не допоможе тому, хто не має надійної генеалогії. Вийняток становлять лише „афганці", які добре себе зарекомендували і подають великі надії.

„Мені стало відомо, — трохи згодом сказав майор, — що один з вас вчинив проступок, несумісний зі званням вояка спецназу. І хоч він склав сьогоднішній іспит, я позбавляю його права носити краповий берет. Крок вперед".

Вояк мало не плакав, розповідається у статті. Він пройшов уже кілька спецоперацій, уже відчув запах теплої крови й ходив по лезу. Нарешті склав цей іспит, до якого готувався цілого півроку. І ось тепер, коли він, можливо, вперше відчув себе змужнілим, його позбавляють цього почуття...

Що ж він натворив?

„Штовхнув іншого вояка, — відповідає командир роти С. Лисюк. — Згідно з нашими правилами, ми повинні були взагалі прибрати його з роти... Наші люди повинні бути чесними і добрими. Повинні допомагати, а не шкодити людям. Звідси й суворість". Гарні слова, нічого не скажеш. Але чому ж тоді тепла кров жінок, дітей і старих, пролита змопівцями у Тбілісі та Львові, вважається не жорстокістю і не злочином, а подвигом і витриманням іспиту?

Справді, важко збагнути, для чого приходили змопівці до Львова і Тбілісі. Захищати совєтських людей? Яких саме? І чим так загрожували їм святкові мирні демонстранти з малими дітками на руках? Яким чином жінки й діти стали „особливо заповзятими злочинцями", боротися з якими покликані ЗМОП? Може, грузинські та українські жінки і діти для змопівців є терористами? І ленінградка Волкова, котра 18-го січня вийшла на вулицю з гаслом „Хай живе ненасильницька демократична революція!", також для них терористка? Адже вони схопили її біля Казанського собору й волокли спиною по землі, а коли запихали в автобус, то вдарили головою об сходинки так, що вона втратила свідомість. Адвокат, що прибув до міліції вночі, викликав лікарів, які встановили струс головного мозку і вивих шийного хребта.

А ось іще один приклад діяльности ЗМОП. Газета „Аргументи й факти" ч. 2 за 1990 рік опублікувала лист А. Вєнікової, яка пише:

„Шостого грудня 1989 року ми проводили в армію свого сина Вячеслава. Призовників було близько 30 осіб. Ми багато розмовляємо про почуття обов'язку, про благородство і патріотизм. Та все це лишається тільки на словах. А в дійсності... Замість оркестри і напутніх побажань — міліціонери в чорних кожушках з чорними кийками. При чому на кожного призовника прийшлось по одному конвоїру. Вони проходжувались і демонстративно, з гордим самовдоволенням, постукували себе кийками по нозі. Кого і від кого вони охороняли? Адже ж не було бійки, скандалу, ніяких ексцесів не було. Не було жодного приводу для присутности посиленого, озброєного загону міліції... Ось такі лишилися 'світлі' спогади від проводів

(Закінчення на стор. 6)

СЛІДАМИ СТРІЛЕЦЬКОЇ СЛАВИ

Ольга Кузьмович

Про тих, що зберігають історію

Вже не вперше доводиться нам зустрічатись із групою одержимих осіб, що поставили собі за мету розшукувати та зберігати архівні матеріяли з української боротьби за незалежність у Першій світовій війні. Це члени Відділу ОбВУА в Нюарку, які сім років послідовно та з великою увагою і сантиментом збирають архіви Українських Січових Стрільців, передусім фотографічний, та стараються його упорядкувати, забезпечити перед знищенням, показати широкій публіці при різних нагодах.

Нелегка це справа, тим більше, що через віддаль часу багато з тих архівів пропали без вісті, закинені у збірках приватних осіб або знищені в часі Другої світової війни.

А все ж можна подивляти кропітку працю цієї горстки ентузіястів і кожний раз, коли ці представники ОбВУА приходять до редакції,у них повні руки старанно упорядкованих нових табльо з прецінними давніми знімками,з яких промовляє до нас історія визвольних змагань.

Коли взяти до уваги, що більшість цих знімків виконано з давніх, колись уживаних до фотоапаратів клішів, хемічні складники яких не завжди були першої якости, то праця наших сьогоднішних архіварів справді неоціненна. Вони пригадують нам що перша ювілейна виставка історичних пам'яток УСС відбулася в Ню Йорку у травні 1965 року при нагоді тоді ще великого кількістю з'їзду колишніх УСС-ів. Від того часу минуло вже 25 років і тодішня виставка поповнилася цінними новими архівами, завдяки старанням тих кількох одиниць, що поставили собі за мету збирати так важливий для майбутніх поколінь історичний матеріял. Ось, наприклад, у 1985 році передано до архіву прапор УСС, в липні минулого року перевезено зі Західньої Німеччини матеріяли про УСС на Волині, як також про т.зв. „червоножупанників", із Чехо-Словаччини отримано в подарунку 400 знімків з діяльности українського війська в полоні. Два роки тому писали ми про закуплення і перевезення великого архіву знімків зі Західньої Німеччини, який усі ці довгі роки знаходився у приватних колекціях. Все це неабиякі успіхи для завзятих збирачів. Але вони не перестають шукати за тими клаптиками нашої історії, що ще блукають світами та не є зібрані в одному центральному архіві. Так, до сьогодні ще не можна віднайти усіх тих експонатів, що були на ювілейній виставці УСС в Ню Йорку у 1965 році, досі невідомо, де заховався прапор Української Народної Республіки, що повівав на українській амбасаді у Вашінґтоні до 1923 року і сотні інших преважливих знімків, документів, збірок. За ті довгі роки втрачено безліч цінних архівних матеріялів, які вже ніяк не можна заступити. Але все ж група членів Відділу ОбВУА із Нюарку може мати велике задоволення зі своєї праці, і признання української спільноти, що має нагоду оглядати їхню збірку, як, наприклад, в часі 5-го Світового Конґресу Вільних Українців в Торонто у 1988 році.

На сторінках „Свободи" читачі мали змогу бачити вже на окремих сторінках цікаві знімки з цього архіву та читати про нього. Цим разом друкуємо знову декілька архівних знімків, які торкаються однієї з найбільше знаменних подій визвольної боротьби — боїв УСС на горі Маківці в Карпатах. Надіймося, що це число „Свободи" дійде і туди, де вперше від майже півсторіччя знову зібралася українська молодь на могилах наших героїв, що впали у боротьбі за Маківку, і де величавим святом 1-го листопада на львівському стадіоні відновлено давню незабутню традицію пошани Українським Січовим Стрільцям.

Стрілецька стежа вибирається на розвідку. Проводить четар Г. Трух (2-го лютого 1915 р.).

Сотник В. Дідушок обсервує ворожі позиції. За ним четар Ю. Навроцький

Збірка стрільців до звіту

„Базлер Нахріхтен" з дня 10 червня 1915 р. Автор перебуваючи недалеко під фронтом в селі Головецько писав:

„... Тут зустрічаю я також першого українця. Отсі австрійські українці змагають враз зі своїми земляками в Росії до спільної самостійної держави. З вибухом війни злучилися вони в леґіони та зорганізувалися в одноцільні батальйони. Між ними є багато студентів, а також чотири молоді дівчата. Одна з них осягнула навіть ступінь підхорунжого та здобула собі на Маківці медалю хоробрости..."

„Маківка",

„Верхів'я гір, верхів'я слави.
Шумить, шумить, шепоче ліс:
По битві на полях Полтави
Тут вперше український кріс
Спиняв московських полчищ лави,
І вперше по літах недолі
Слова упали тут стрільцеві:
„Ми не поклонимся цареві!
Ми прагнем волі!"

Мандрівнику! Иди до верхів,
Вклонися тіням тих борців,
Що прагнули у люту днину
Підняти схилену калину.
Розвеселити Україну!"

Олесь Бабій

Українські Січові Стрільці в окопах на Маківці (1915 р.)

У Великодню неділю на горі Маківці. Стрільці відпочивають в лісі.

Осип Труш

З перспективи років

У 1989 році ми відзначили знаменну подію — вимарш першої сотні УСС восени 1914 року до бою з москалями. Отже з перспективи 75 років ми повинні пригадати собі і всьому українському громадянству, що з одного боку, мазепинська ідея була головним джерелом одушевлення УСС та дороговказом у їхній праці і боротьбі, а з другого, — УССтрілецтво перше в новітній історії України після 26 років неволі перейняло обов'язок відродження і продовження цієї славної визвольної традиції та збройної боротьби проти Москви, що увірвалася в полтавському бою.

Уже в перших ідеологічно-програмових статтях, написаних ще перед Першою світовою війною, з початком 1913 року, у першому стрілецькому органі „Відгуки", що виходив у Львові, проголошено ясно і рішуче мазепинську ідею стрілецького руху. Тим вони нав'язали до світлих традицій Українського війська з доби княжої і козацької держав. Крім цього УСС були еманацією українського національного патріотичного виховання галицької вітки українського народу, але стали взірцевими соборниками у формуванні нових українських збройних сил.

І коли з історичної перспективи цього періоду переглядаємо уже велику історію, описану в окремих історичних монографіях, в українських літописах, то мимоволі приходимо до висновку, що формації УСС і Київських Січових Стрільців не тільки дорівнювали, але й перевищували своєю боєздатністю та геройством найкращі військові частини передових тоді европейських армій.

Отже роблячи оцінку цієї унікальної частини української збройної формації, я бажав би зробити порівняння з модерними елітарними частинами американських і аліянтських армій протягом моєї п'ятирічної служби в рядах американської армії під час Другої світової війни і понад 15 років у вишкільних кадрах активної резерви.

Коли робити порівняльну оцінку цієї особливої військової формації, то треба брати до уваги, що виступ УССтрілецтва в 1914 р. проти Москви був обумовлений і викликаний тим політичним становищем, в якому опинився український народ напередодні і в момент вибуху Першої світової війни. Під російською займанщиною український народ позбавлений елементарних умов життя: волі, просвіти, а навіть права на свій найдорожчий скарб — рідну мову. Проти українства там і не менше в Галичині, може з дещо слабшим натиском, поведено пляновий, безоглядний наступ з метою винищення усіх проявів національного життя, щоб навіть не лишилося імени української нації.

Така політична коньюнктура накладала на леґіон УСС дуже тяжкі і скомплiковані завдання і вони силою обставин стали не тільки відповідником творення і відновлення збройної сили, але рівночасно політичним чинником із завданням мобілізувати народні маси до визвольної боротьби за свою самостійність. Тому їхня роля була подвійного характеру: військова підготова для себе самих і паралельно політичного характеру — для мас нашого народу. Беручи до уваги ці завдання і порівнюючи їх з елітарними частинами збройних сил Америки і аліянтів, де вони мали тільки одне важливе завдання, а саме: бути авангардом у підготові кадрів, бо у них не було жодних політичних перешкод чи браку підтримки від своїх урядів, то для УСС справи мали цілком іншу ситуацію. Треба було поборювати цілий ряд перешкод зі сторони польсько-мадярських впливових елементів в австро-угорській монархії, включно зі своїми власними людьми, які у більшості не були ще свідомі своїх завдань.

Одначе ці всі поважні перешкоди поборювали УСС, несучи при цьому несвимірні жертви, бо навіть така самозрозуміла річ, як озброєння вояка була спочатку знехтувана австрійським штабом: їх посилали на фронт зі старими однобоєвими крісами, тоді як австрійська армія мала модерні на той час п'ятибоєві кріси. Але саме у цьому лежить історичне першенство УСС, що є його незаперечною особливістю. В момент, коли ім'я України було викреслене з пам'яті світу, із соток стрілецьких крісів залунало та понеслося далеко по широкому світі бойове слово в обороні України. Відродилася лицарська традиція України, а свіжі могили УССтрільців, що на них поставлено хрести з прізвищами героїв та з новими гордими написами „Впав за волю України" стали незаперечним доказом права на вільне, незалежне життя, збагатили нашу націю найкращими цінностями та започаткували героїчний похід українського народу до волі, який триває донині.

Було б гріхом не згадати героїчної епопеї нашого жіноцтва в рядах УССтрілецтва. Українська жінка не залишилася тут позаду, а у всіх етапах боротьби брала участь чи це в бойових операціях, чи в організації шпитальної і морально-фінансової допомоги, організуючи і очолюючи допомогову акцію у всіх більших скупченнях поза фронтом. Ба що більше, вона по закінченні збройної боротьби втягнулася у громадську і підпільну працю, щоб вже в інших обставинах бути разом із своїми друзями УСС-ми в авангарді боротьби за національні права своєї поневоленої нації. А моральним і могутнім мотивом, який мобілізував їх і цілу націю, була віра УСС у їх ідею та перемогу.

Якщо повернутися до первісного порівняння між леґіоном УСС й іншими елітарними частинами чужинецьких армій, то з свого досвіду мушу ствердити, що це є прямо феноменальне явище, бо цього великого впливу історичного відродження нації могли доконати найкращі, які у цей переломний час видала наша поневолена нація. Що цей персонал в рядах УСС був безперечно великого державно-інтелектуального маштабу немає в історичній аналізі найменшого сумніву. Бо лишити для майбутніх поколінь такий великий вклад в усі ланки культури, мистецтва і політичного життя, могли тільки люди непересічних здібностей.

Коли говорити про живучість ідей леґіону УСС, то найкращим доказом є теперішні події на Україні. Минуло понад сорок років сталінського терору, прийшла горбачовська відлига і народ стихійно почав вшановувати пам'ять УСС. Ось, наприклад, на зруйнованих могилах в Івано-Франківську десятки тисяч мешканців міста та околиці взяли участь в Панахиді 18-го червня минулого року, а 30-го липня на горі Лисоні коло 30 тисяч людей взяли участь в урочистостях коло високої стрілецької могили. На Маківці 6-го серпня 15 тисяч осіб з великою кількістю синьо-жовтих прапорів віддали пошану полеглим стрільцям. Це саме повторюється в інших місцевостях України і у Львові. В Києві відзначили цю історичну дату відновленням хреста на могилах Київських Січових Стрільців.

Так, це чин УСС, це на довгу мету поставлений дороговказ для цілої української нації, наказ боротися за свої належні права, жити вільною людиною на своїй прабатьківській землі. І тому з нагоди 75-річчя вимаршу першої сотні УСС до бою під командою сот. Дідушка віддаймо їм нашу пошану і салют!

В окопах на горі Татарівці (8-го березня 1915 р.). сидять зліва заступник сотника четар З. Носковський, старша десятниця Олена Степанівна, четар Іван Чмола, четар Йосиф Яримович, старша десятниця Софія Галечко.

Іван Кедрин

Вони стали леґендою

Від постання військової формації Українських Січових Стрільців минуло 75 років. Це — здається нам — чималий відрізок часу. А проте це дуже короткий час, коли зважити, що леґіон Українських Січових Стрільців записався золотими літерами в історію України — по вічні часи. Це було перше українське військо від часу упадку гетьмансько-козацької держави і від часу зруйнування Січі у XVIII сторіччі. Це була перша військова формація, яка складалася з добровольців і переламала нехіть нашого громадянства, нехіть української молоді до військової уніформи. Українські Січові Стрільці створили леґенду української збройної боротьби за рідну, ні від кого незалежну державу й Українські Січові Стрільці, виключно галичани, задокументували свій соборницький світогляд. З 8,000 зголошених добровільців дозволено у Стрию тільки 2,000-ам зформувати леґіон. Австрійські власті ставилися до тієї горстки юнаків легковажно. Швидко змінили свою настанову — на пошану і подив для того українського війська в австрійських уніформах, яке боролося не за Австрію, а за поневолену Україну. І кількість тих вояків не грала ролі.

ІІ Курінь УСС: сотник Василь Дідушок і сотник Дмитро Вітовський

У новітній історії України записалися світло й різні наші збройні формації. Але в Українській Галицькій Армії елітарною частиною були Українські Січові Стрільці і в дієвій армії Української Народної Республіки, поруч із різними хоробрими частинами, елітарною була формація Січових Стрільців, створена при Галицько-Буковинському Комітеті у Києві зараз після упадку царату й заснування Української Центральної Ради. Цікава річ: ні одна українська військова формація з часів Визвольної війни-революції 1917-1920 рр. і ні одна з пізніших формацій (УПА, Перша Українська Дивізія) не залишили після себе військового маршу чи будь-якої пісні і ні одна не видала з себе таких видатних діячів культури, як Українські Січові Стрільці. Тією кузнею культури стала Січово - стрілецька пресова квартира, в якій згуртувалися і творили музики, письменники, журналісти, маляри та ін. Українські люди скрізь по широкому світі співають у церквах гимн „Боже єдиний, Творче всесильний", не знаючи, що автором слів і музики є Роман Купчинський, композитор, письменник і журналіст. Роман Купчинський, Лев Лепкий і Михайло Гайворонський — це були трубадури стрілецтва. Михайло Островерха й Василь Софронів-Левицький — письменники. Едвард Козак, Іван Іванець, Осип Сорохтей, Юліян Бутманюк — артисти-малярі. Іван Тиктор — видавець, це тільки кілька прізвищ того поважного гурту вояків, які вміли поєднати кріс з культурою.

Нема писаної історії Українського Січового Стрілецтва. Загинув архів Української Галицької Армії і нема її історії. Крім статтейної частини Енциклопедії Українознавства — розмірно найкраще схоплена історія Українських Січових Стрільців в „Історії Українського Війська", що її видав колишній четар УСС Іван Тиктор, перше видання вийшло у Львові в 1936 р., наступне значно поширене (834 стор.) у Вінніпеґ, Канада, 1953. Д-р Степан Ріпецький, сам колишній усусус і фанатичний звеличник Січового Стрілецтва, склав об'ємисту бібліографію до його історії. Помер не встигши впорядкувати зібраний ним багатющий архівний матеріял. Навчені тим прикрим досвідом, колишні члени УПА спільними силами видають почитний „Літопис УПА". Колишні вояки І-ої Української Дивізії подбали про видання українською, німецькою й англійською мовами історії того новочасного українського війська. Заснований у Львові у 20-их рр. „Літопис Червоної Калини" приніс багатство інформаційного матеріялу — комплект того прегарного військово-історичного журналу, має безцінну архіварну вартість. Хто його тепер має?! Журнал „Вісті Комбатанта", що його видає формально Об'єднання б. вояків українців і Братство кол. вояків І УД УНА — насправді та остання організація — має теж багаті причинки до історії УСС. Але студії над минулим належать до істориків, належать до учених, що порпаються в метеріялах. Для широкого загалу сучасного й майбутніх поколінь не треба писати матеріялів. Досить, що збереглася світла традиція, збереглася леґенда. Це не пусті абстрактні поняття, це джерело творчих задумів і творчих дій. Сучасне покоління, в якому залишилися живими колишні Українські Січові Стрільці, ще у меншому числі, я — дальші одні руки, і майбутні покоління черпатимуть надхнення до дії для добра Батьківщини з леґенди про Українське Січове Стрілецтво.

Відзначення 40-річчя УСС на пластовому таборі „Вовча Тропа" у 1954 р. Стоять зліва, пл. сен. І. Любчак, Т. Бень, О. Кузьмович, В. Масюк, М. Раковський, о. І. Гірняк (к. УСС), Т. Рожанковський (к. УСС), пл. сен. Г. Дмитерко (к. УСС), Р. Купчинський (к. УСС), М. Заклинський (к. УСС), пл. сен. М. Левицький (к. УСС), В. Гірняк (к. УСС), пл. сен. Т. Дурбак, Я. Падох і Ю. Ференцевич.

Українці Мейплвуду відзначують свято 22-го січня

Мейплвуд, Н.Дж. — У вівторок, 16-го січня, під час сходин мейплвудського Міського комітету в ратуші, посадник Роберт Ґресмір привітав всіх представників української громади, які зійшлися, щоб відзначити 72-гі роковини проголошення незалежности України, яке відбулося 22-го січня 1918 року на площі св. Софії в давній українській столиці Києві, де засновано Українську Народну Республіку.

Посадник Р. Ґресмір, привітавши групу українців, сказав, що він щороку радо чекає на нагоду, щоб відчитати і підписати проклямацію і щоб вшанувати американців українського роду, які зробили такий великий вклад у політичне, економічне і культурне життя Мейплвуду. Він підкреслив, що роковини 22-го січня це є здійнення мрій української держави про свободу і незалежність — бажання яке перетривало століття. „Ми стоїмо на порозі нової ери, — сказав Р. Ґресмір, — Під час історичної зустрічі Папи Івана Павла II в Римі в грудні президент Горбачов підписав зобов'язання, що Совєтський Союз дає запоруку свободи релігії п'ятьом мільйонам українських католиків в Україні, які можуть тепер реєструвати свої згромадження без страху переслідування".

Після прочитання проклямації посадник Ґресмір передав її Андрієві Кейбіді, координаторові цієї події і зарядив, щоб вивісити український прапор поруч американського перед ратушею „щоб цим відзначити український народ за його відвагу в боротьбі за волю і незалежність України."

А. Кейбіда подякував посадникові та міській комісії за їх вирозуміння до українського народу в Україні. Він сказав: „Це щорічне відзначення є знаком для світу, що українці зберегли свою спадщину та змагання за свободу без огляду на совєтське панування від 1920-го року, коли російські війська завоювали Україну. Сьогодні в Україні ми бачимо національне пробудження. Українська мова стала державною мовою Української ССР від 1-го січня ц.р. і вільні вибори відбудуться 4-го березня. Незалежно від обіцянок Михайла Ґорбачова про демократизацію і незалежно від страхів нових совєтських репресій в Україні, ми, українські американці, покладаємося на накази Об'єднаних Націй, на Гельсінкські угоди, на американську державу і мусимо забезпечити справу української держави у сфері людських прав і державних прав мови, релігії, культури, свободи і суверенности. Ця боротьба продовжуватиметься так довго, поки українська держава стане вільним господарем на своїй власній землі. Ми щиро молимося за цей дорогоцінний день."

Серед гостей були члени Міського комітету: Теодор Буклад, Елен Давенпорт, Ноел Сіґел, Роберт Клайн, адміністратор Дейвид Карув, міський службовець Елизабет Фрицен, скарбник Джозеф Бонин, адвокат Мортимер Катз і голова поліції Петро Линч.

В понеділок, 22го січня, у мейплвудській ратуші, велика група українських американців взяла участь у короткій церемонії з молит[illegible]ій просила Божого [illegible] для українського народу. Посадник Р. Ґресмір сказав, що цей річний ритуал підтримує спадщину української незалежности і висловлює доручення поневоленим людям в Україні, що вони не стоять самі у їх боротьбі за волю, але мають підтримку мільйонів братів і сестер у вільному світі.

Отець Евген Богуславський, парох місцевої православної церкви Св. Вознесення започаткував цю врочистість молитвою прохаючи благословення Всевишнього дня всіх українців, які очікують довгожданної волі на своїй батьківщині.

А. Кейбіда, член Ради Ню Джерзі Етнічної Дорадчої Ради, репрезентуючи українську громаду, подякував посадникові Р. Ґресмірові та присутнім громадянам, як також сестрі Марії, настоятельці української католицької школи Св. Івана Хрестителя в Нюарку та десятьом учням, одягненим в українських строях, за їх співучасть у цих святкуваннях.

Отець Юрій Малік, сотрудник при українській католицькій парафії Св. Івана Хрестителя закінчив цей історичний момент молитвою за всіх присутніх та за всіх українців по всьому світі.

Делегція вийшла на двір і при співі двох національних гимнів посадник Р. Ґресмір і А. Кейбіда піднесли український і американський прапори.

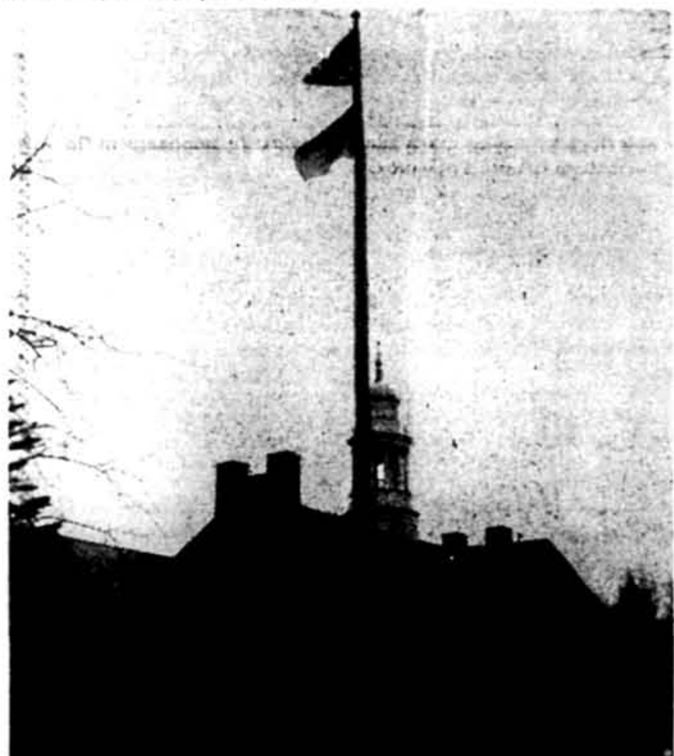
А.К.

Члени української громади Мейплвуду з посадником Р. Ґресміром.

Посадник Р. Ґресмір (другий зліва) передає проклямацію членам української групи (зліва: о. Е. Богуславський, Р. Ґресмір, А. Кейбіда, о. Ю. Малік, член міської ради Е. Дейвенпорт).

Український та американський прапори майорять перед міською ратушею у Мейплвуді.

Відзначення Січневих роковин у Лорейні

Заходом українського громадського комітету в Лорейні, Огайо, відбулося святкове відзначення 71-их і 72-их роковин проголошення незалежности України й з'єднання усіх українських земель в одну соборну державу.

В неділю, 21-го січня, о 10-ій годині ранку в обох українських церквах були відправлені урочисті Служби Божі в намірені українського народу та Панахиди за поляглих героїв, які віддали своє життя за волю України.

О годині 1:30 по полудні молодь в українських вишивках, громадяни та представники місцевих українських організацій і церков зійшлися у приміщенні будинку міської управи, де в присутности мейора міста Алєкса Олєйка відбулася коротка програма.

Після відспівання „Боже Великий, творче всесильний" молитви за український народ, за всіх присутніх та за українців у цілому світі провели о. Іван Бручок — по-англійськи, а о. Михайло Б. Крупка — по-українськи.

Після молитов адвокат Мирон Гаркач прочитав у присутности посадника підписану ним проклямацію Дня незалежности й соборности України. Відтак Оксана Пакуш — заступниця голови місцевого Відділу СУА, подала до відома присутнім, що Народний Рух України за Перебудову проголосив заклик до всіх організацій і громадян в Україні до участи в організуванні живого ланцюга для відзначення 71-ої річниці проголошення соборности всіх українських земель в одну державу.

Цей живий ланцюг почнеться в полудне, 21-го січня, на площі святої Софії в Києві і буде простягатися на захід через міста Житомир, Рівне, Тернопіль до пам'ятника Іванові Франкові у Львові.

Оксана Пакуш від українського громадського комітету закликала всіх зібраних взяти один одного за руки, щоб символічно з'єднатися духовно з нашими братами і сестрами в Україні і таким чином заманіфестувати нашу поставу і підтримку нашому народові, який змагається за людські і національні права.

Опісля всі вийшли на площу, де під звуки українського національного гимну на щоглі вивішено поруч з американським український синьо-жовтий прапор, який повівав на щоглі протягом цілого тижня.

О год. 2:15 по полудні в залі будинку Т-ва Українського Народного Дому відбулася святочна академія, якою проводив адвокат Маркіян Сілецький.

Святочне слово виголосила Софія Бура, учителька „Рідної Школи" з Парми, яка на початку своєї доповіді підкреслила, що ми переживаємо великі події, зміни і національне відродження в Україні, далі С. Бура проаналізувала історію Актів 22-го січня 1918-1919 років, підкресливши велике їх значення в історії українського народу, бо вони відіграли рішучу ролю в кристалізації української незалежної ідеї на майбутнє.

На тлі й пов'язанні до відродження державницького ідеалу у 1918 році, що повторився в Карпатській Україні в 1939 році, потім Актом 30 червня 1941 року, і буле повторюватися в май[illegible] ність української держави не буде закріплена.

Закінчуючи свою доповідь, Софія Бура закликала всіх українців та українські організації до єдности, яка нам так дуже потрібна.

У програмі свята взяли участь молоді солістки Ліда Остапович і Люба Близнюк з Парми, які виконали народні пісні, присвячені святові 22-го Січня.

Деклямацію про 22-ге Січня продеклямував о. диякон Тимофій Білинський.

Ця святочна академія зробила велике враження на присутніх і за це присутні часто нагороджували виконавців рясними оплесками.

Відспіванням українського національного гимну закінчено святкування.

Після святкової частини учасники й запрошені гості залишилися на залі на товариську зустріч, де при каві і солодкому провели гарний вечір.

Степан Ганчарик

Учасники відзначення Січневих роковин у Лорейні.

XIV ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗУАДК

В суботу, 18-го листопада минулого року відбулися XIV звичайні загальні збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в приміщенні УОКЦентру у Філядельфії.

Збори відкрив і проводив ними діючий президент д-р Олександер Білик. До президії рівно ж були покликані присутні заступники голови ЗУАДК ред. Володимир Мазур і д-р Богдан Гнатюк, а також звітуючі члени Екзекутиви. На заклик голови загальні збори вшанували однохвилинною мовчанкою померших членів Екзекутиви: д-ра Петра Стерча, Олександра Татомира, мгр В. Колінко і голову Контрольної комісії М. Петріва. Відтак поданий порядок нарад О. Біликом прийнято одноголосно.

Комісії зборів: Верифікаційну очолив М. Кавка, Номінаційну — д-р Б. Гнатюк, Резолюційну — інж. Методій Борецький, Статутову — д-р Аскольд Лозинський, яка почала вже раніше свою працю, щоб приготовити потрібні зміни в статуті до затвердження на загальних зборах. Парляментаристами на зборах обрані: д-р Володимир Пушкар, д-р А. Лозинський і інж. Михайло Шпонтак.

На пропозицію д-ра Івана Скальчука протокол із попередніх зборів, а радше матеріяли секретаря О. Татомира (коротко після зборів помер), які зібрав М. Кавка, передано до перегляду Верефікаційній комісії. М. Кавка відчитав лише вступ-пояснення чому немає формального протоколу із попередніх зборів.

Звітування про таку велику і многогранну працю ЗУАДК за роки 1986-88 перший почав д-р О. Білик.

У своєму звіті він в першу чергу звернув увагу на надсподівану ситуацію і події, які відбуваються в Україні, на недвозначне стремління народу до волі, до визволення з під московської окупації. Тому стає нашим священним обов'язком допомагати рідному краєві усіми можливими засобами.

В тій цілі на останніх Нарадах Ради Директорів була затверджена пропозиція Екзекутиви ЗУАДК створити чверть мільйоновий фонд „Фонд допомоги братам і сестрам в Україні". Для цього ЗУАДК призначив із своїх фондів 100 тисяч дол. Заклик до української спільноти в ЗСА для складання пожертв був поміщений ще в червні цього року.

ЗУАДК постійно підтримував зв'язки з міжнародними харитативними організаціями, як Еміграційна Комісія при ООН з осідком у Женеві „КАРЕ", де наш представник брав участь в нарадах як обсерватор. Американський Червоний Хрест, „Ейдженси фор інтернешенал Девелопмен" при Державному департаменті ЗСА. Скріплено зв'язок із Світовою Радою Суспільної Служби СКВУ й іншими етнічними харитативними організаціями.

Важливим осягом ЗУАДК є те, що нам вдалося, як було раніше подано у пресі, в тій каденції відвоювати з поворотом повне членство Агенції для Міжнародного розвитку при Державному департаменті. Та організація має лише десять членів-організацій типу ЗУАДК. З тої організації можна старатися одержувати фонди на певні цілі.

В харитативній діяльності ЗУАДК надавав велику допомогу біженцям з Польщі, які перебувають у Відні і Мюнхені. Там працюють наші представництва, які є визнані урядами тих держав. На кошти прожитку біженців у Відні, ЗУАДК видав вже понад 50,000 дол. Праця наших представництв там дуже ускладнена, бо австрійський уряд взагалі не хоче ними займатися, а американський не дає їм в'їздових віз до Америки, а навіть членам родин, які тут живуть. Біженцям з Польщі не признають статусу репресованих. Цей статус Америка признає лише переслідуваним за релігійні переконання, а втікачі з Польщі такими не є. З Мюнхену частині біженців вдалося виїхати до Канади, а деякі зокрема з Відня, поверталися до Польщі. Однак в Австрії нині перебуває ще двісті осіб, якими далі треба опікуватися. Представництва ЗУАДК в Європі удержуються окремими фондами ЗУАДК-у.

Не менш важливою ділянкою праці ЗУАДК-у є проєкт „Земельного Фонду ЗУАДК-у для Бразилії". В цілості на цю акцію, завдяки жертвенності української спільноти, Бразилія одержала понад 300 тисяч дол. Докладний звіт про „Земельний Фонд" подасть д-р Іван Скальчук.

Канцелярію дуже віддано провадить Степан Гавриш, з допомогою Оксани Горацької. Рівно ж кореспонденційний секретар Микола Кавка присвячує багато часу в канцелярії ЗУАДК-у.

Президент д-р О. Білик підкреслив дружню співпрацю всіх, хоча членами ЗУАДК-у є різні організації, а їхні відпоручники різних політичних поглядів. Якщо б такий дух толерантности і взаємопошани панував в інших організаціях-надбудовах, наші впливи на оточення, а зокрема на нашу молодь, були б зовсім інакші.

Після ділового звіту секретарів Дарії Степаняк і Миколи Кавки звітував голова Допомогової комісії інж. Методій Борецький.

Завданням Допомогової комісії є в першу чергу перевіряти прохання і їхні рекомендації та рекомендувати висоту допомоги до затвердження Екзекутиви. У звітному періоді подано допомогу таким країнам: Україна, Бразилія, Польща, ЗСА, Австрія, Люксембург, Коста-Ріко, Югославія, Румунія, Аргентина, Парагвай, Франція, Данія, Канада, Західня Німеччина, Італія, на суму 531,182.28 дол.

В цій сумі включені всі грошові допомоги, кошти посилки і вартість пачок, бо все це пожертви української спільноти, яка щедро жертвувала нерідко вартісні речі, додаючи і певну суму грошей на посилку. То ж про все це ЗУАДК зобов'язаний перед громадою звітувати.

За останні десять місяців 1989 року вислано до Польщі 234 пачки на суму 6,475 дол. і до Бразилії 153 пачки на суму 6,990 дол. Україні подано поміч грішми і пакунками на суму 13,800 дол. Допомога дисидентам на візиті в ЗСА 10,500 дол. Біженцям в Австрії — 55,000, українцям в Польщі — 2,800, в Німеччині — 2,200, в Бразилії — 2,000, Аргентині — 1,000, Югославії 1,000 дол.

Про проєкт „Земельного фонду ЗУАДК-у в Бразилії" звітував Екзекутивний директор д-р Іван Скальчук. Тому що „Земельний фонд для Бразилії" увінчався успіхом і тому що ЗУАДК вирішив звернути всі свої сили на допомогу Україні, до трирічного звіту за каденцію додано початки проєкту „Земельного Фонду" з 1985 по червень 1989 року. В цілості, на „Земельний Фонд" до Бразилії переслано 301,414 дол. З цього з фондів ЗУАДК-у і датки жертводавців ЗСА 222,362 дол. Суспільна Служба і датки Канади 11,091 дол., Т-во Єпископа Будки в Едмонтоні 43,468 дол., датки Бразилії 100 дол, і сплати селян за землю 24,393 дол. Землі закуплено 174-ом родинам 700.32 алькирів, що рівняється 1,697.20 гектара, за суму 225.304 дол. Адміністраційні видатки купна землі винесли 56,917 дол. До дальшої диспозиції „Земельному фондові ЗУАДК-у в Бразилії" залишилося 19,194 дол.

ЗУАДК уважає, що із цього понад 301 тисячного майна, яке „Комітет Земельного Фонду в Бразилії" одержав від української спільноти з Північної Америки, він зможе далі сам раціонально господарити і за сплачувані за куплену землю гроші далі її купувати потребуючим.

На будуче, ЗУАДК буде далі, в міру можливостей допомагати „Комітетові Земельного Фонду в Бразилії", але нині вся увага нашої організації повинна бути спрямована в першу чергу на допомогу рідному краєві.

Організаційна референтура (голова Михайло Ковальчин) працювала над виробленням плянів для створення відділів чи делегатур по більших скупченнях українців в ЗСА для кращих контактів з громадою і збірок фондів на дальшу діяльність ЗУАДК-у. Ми знаємо, якою корисною для нашої справи є ця організація і як практичніше є жертводавцям складати свої пожертви через ЗУАДК одержуючи посвідки для відтягнення від податків. У багатьох місцевостях знаходяться підготовані, готові до праці, відповідні люди. Тому М. Ковальчин рекомендує на цих Загальних Зборах прийняти потрібні точки Статуту, які дозволяли б ці пляни здійснити.

Фінансовий звіт подав віцепрезидент касир д-р Богдан Гнатюк за час від 1-го січня 1986 р. по 31 грудня 1988 р. Прибутки ЗУАДК-у складаються із вкладок членів, загальних пожертв, пожертв на окремо призначені цілі, коляда і писанка. ЗУАДК провадить окремими рубриками фонди на призначені жертводавцями цілі, як „Земельний Фонд ЗУАДК" для Бразилії — 73,744 дол., „Фонд Крайового комітету 1000-ліття Хрищення України" — 115,347 дол., Фонд Бортнянського — 41,999 дол., Фонд Ганусі, родини Сверстюків, Ліги Проти Знеславлення України і багато інших. Складені жертводавцями пожертви ЗУАДК пересилає всеціло по призначенні, що завдає працівникам канцелярії окремої мозольної бухгальтерської праці і окремого часу. Жертводавцям з цього користь, бо через одержані посвідки можуть всі суми відтягати від своїх податків.

Українська спільнота все таки це розуміє, на що вказують збільшені кожного року на кілька тисяч пожертви на коляду і писанку.

Загальна сума приходів за звітуючий час: 728,834.58 дол., загальні видатки: 502,517.77 дол. Повне загальне майно ЗУАДК-у (фінанси, будинок і бюрове устаткування): 586,369 дол.

За Контрольну комісію звітувала Стефанія Букшована, стверджуючи, що Контрольна комісія після перевірки знаходить усю діяльність в повному порядку, за що на тих загальних зборах нам треба скласти подяку всім членам Екзекутиви і працівникам за таку дійсно жертвенну і віддану працю.

Верифікаційна комісія ствердила, що присутніх на XIV загальних зборах на залі є уповноважених до голосування 69 делегатів із 118 голосами.

В дискусії над звітами взяли участь: д-р В. Пушкар, д-р А. Лозинський, Ткачук, Шутер, інж. Шпонтак, Марія Лозинська, д-р Ценко, Івахів, Хомин, Казанівський, д-р Скальчук.

Дискутанти заторкували багато різних справ, зокрема теперішній стан в Україні, хаос різних збірок на допомогу краєві, до справи творення відділів ЗУАДК-у і деякі технічного характеру ведення праці ЗУАДК-у. Президент д-р О. Білик і касир д-р Б. Гнатюк дали вичерпні відповіді.

Д-р Б. Гнатюк зреферував бюджет ЗУАДК-у на наступну каденцію на суму 250 тисяч дол. (приходи). Розходи — в міру потреб, в першу чергу, допомога Україні і жертвам чорнобильської катастрофи.

„Фонд допомоги братам і сестрам в Україні" залишається окремо, в сумі чверть мільйона, для допомоги краєві. Після ширшого обговорення цієї справи, загальні збори схвалили пропозицію поданого бюджету.

Звіт Номінаційної комісії подав її голова д-р Б. Гнатюк, що Номінаційна комісія одноголосно прийняла листу Ради директорів — 33 членів та Контрольної Комісії — п'ятьох членів.

Секретар Номінаційної комісії д-р І. Скальчук відчитав листу членів Ради директорів, з тим, що Номінаційна комісія має побажання, як обсадити функції в Екзекутиві. То ж до Екзекутиви пропонує: президент д-р Олександер Білик, заступники президента: д-р Іван Флис, Іван Олексин, о. Мартин Канаван, ред. Володимир Мазур, д-р Богдан Гнатюк, Люба Сілецька, д-р Роман Сухий, д-р Ляриса Лозинська-Кий, Михайло Ковальчин. Секретарі: Дарія Степаняк. Микола Кавка, Іван Яворський. Члени Екзекутиви: д-р Володимир Вірщук, д-р Іван Скальчук, Андрій Соколик, д-р Наталія Пазуняк, інж. Іван Скіра, Леонід Веремієнко.

Члени ради Директорів: Неоніля Павлюк, Петро Длябога, Лев Галас, Михайло Бойчук, мгр Іван Кобаса, Микола Бачара, д-р Євген Новосад, д-р Володимир Пушкар, Роксоляна Потер, інж. Ігор Смолій, Бронислава Скорупська, Ольга Нич, Богдан Тодорів, Петро Тарнавський.

Контрольна Комісія: д-р Ярослав Бернадин, Стефанія Букшована, Іван Крих, інж. Михайло Нич, мгр Володимир Яців.

Збори прийняли прочитану листу ще раз оплесками.

Голова Резолюційної Комісії інж. Методій Борецький відчитав пропоновані до затвердження зборам резолюції. До поданої пропозиції внесли два окремі додатки: д-р А. Лозинський і ред. В. Мазур. З тими додатками загальні збори резолюції прийняли.

Перед закриттям загальних зборів президент д-р Олександер Білик подякував усім за таку активну участь і зацікавлення в праці ЗУАДК-у, як рівно ж за довір'я до новообраної Ради директорів на наступну каденцію, обіцюючи в імені всіх новообраних доложити всіх старань, щоб ЗУАДК у ці важливі політичні хвилини, які назрівають у рідному краю, вив'язався зі своїх завдань якнайкраще.

Дарія Степаняк

Концерт молодих бандуристів з Америки в Україні

Минулий, 1989 рік, відзначився особливими подіями мистецького характеру. Маємо на увазі гастролі дуету і тріо бандуристів Капелі ім. Тараса Шевченка. У липні гастролював дует у складі Юліяна Китастого і Павла Писаренка. Скрізь, де вони побували, успіх був надзвичайний. Слухачі і преса високо відзначили майстерність обох виконавців.

Але більш успішними були гастролі тріо, які тривали від 6-го вересня до 13-го листопада. Віктор Мішалов, Ю. Китастий та П. Писаренко — прекрасне тріо, котре полонило слухачів своїм мистецьким виконанням українських пісень. Вони побували на Кубані, взяли активну участь у фольклорному фестивалі в місті Краснодар. Очолював цей фестиваль Віктор Захарченко, художній керівник і головний дириґент Кубанського Народного Хору відомого і поза межами СССР. Тріо виступало з концертами в станицях у школах, у філгармонії міста Краснодар.

Вони також виступали на фестивалі „Червона Рута" у Чернівцях від 19-го до 24-го вересня. Дали 15 концертів на Львівщині, чотири з них у самому Львові. На тернопільщині відбулося 11 концертів.

Далі прибули до Києва. Ось дещо про концерт у Києві, який відбувся 5-го листопада в Актовій залі Київського Політехнічного Інституту на поверх 4,000 місць. В згаданім інституті навчається 12,000 студентів, а викладацько - професорського складу — до 1,500. Заля слухачами була переповнена.

Коли на сцену вийшли три добірні козаки в прекрасних українських строях, в залі чувся схвальний шепіт: „Оце так українці!". Ще більше були приємно вражені слухачі, коли почули з уст виконавців спів чистою українською мовою. Кожна виконана пісня була нагороджена бурею оплесків, що переходили в овації. Нераз просили повторити ту чи іншу пісню. Кульмінації досяг концерт, коли В. Мішалов виконав „Думу про голод 1933 року". Всі в залі слухали „Думу" стоячи. Багато присутніх, зокрема старших, плакали, не соромлячись сліз. Коли виконавець скінчив спів, піднявся поклонитися, йому на ліву руку поклав великий сніп чудових хризантем місцевий інженер одного з інститутів. Цю картину тяжко передати, все те треба було бачити й пережити. Слухачі аплодували, виголошували слова подяки, а хризнатеми були ніби вінком квітів на могили жертв голоду. Ця дума мала неперевершений успіх скрізь, де вона виконувалася. В Тернополі на концерті присутні слухали її стоячи, а багато присутніх тримали в руках засвічені свічки.

11-го листопада був концерт у Миргороді, на курорті, де лікуються люди з усього Союзу. 12-го листопада закінчилися гастролі концертом у Полтаві.

Побажаймо ж нашим молодим бандуристам побувати ще раз в рідній Україні та відвідати південні області, які є найбільше зрусифіковані і тому найбільше потребують національного освідомлення.

Г. В. (очевидець з України)

На одному з концертів (зліва): П. Писаренко. Ю. Китастий і В. Мішалов.

Пласт і СУМ в Ню Йорку відзначили славні роковини

Українські громади, розкинені по різних місцевостях Америки і Канади, цього року особливо урочисто відсвяткували акт Соборности України з огляду на останні події на Батьківщині.

В Ню Йорку відбулася академія з мистецькою програмою, а в церквах відправлено Служби Божі в намірення України. Молодечі організації міста Ню Йорку — Пласт і СУМ відмітили цю річницю не тільки святочними апелями у своїх станицях з відповідними програмами, але вирішили також спільно відзначити цю важливу дату в історії України. Тоді коли тисячі наших земляків на рідних землях створили в неділю, 21-го січня, живий ланцюг від Києва до Львова, щоб задемонструвати єдність і пов'язання двох історичних центрів нашої Батьківщини, молодечі організації Пласт і СУМ в Ню Йорку символічним ланцюгом доказали свою єдність з нашими сестрами і братами на Україні.

Після Служби Божої в церкві св. Юра в Ню Йорку молодь обох організацій вийшла перед церкву і злучилася в один довгий ряд. При засвічених свічках і вступному слові представників обох організацій (Ярема Бачинський від Пласту і Ліда Микитин від СУМ-у) молодь відспівала „Гей у лузі червона калина" та „Не пора". Громада, разом з прапорами громадських організацій, яка була присутня на Службі Божій, прилучилася до молоді і разом їх спів понісся туди далеко, де рух опору відродився після 70 років неволі.

О. К-ин

Біля церкви св. Юра в Ню Йорку в неділю, 21-го січня 1990 року.

Блаженнішому МСТИСЛАВОВІ,
Митрополитові Української Православної Церкви
С. Бавнд Брук, Н. Дж.
складаємо наші щиросердечні співчуття з приводу смерти

Високопреосвященнішого Владики

св. п.

Володимира Дідовича

Молимо Господа, щоб прийняв Душу Його до праведників своїх.

Єпископ ВСЕВОЛОД
ДУХОВЕНСТВО І ВІРНІ
Української Православної Церкви
в Америці і Канаді

Свято 22-го Січня в Маямі

Заходами Українсько-Американських організацій в Маямі і Української Американської Координаційної Ради, відділ у Голливуді, 21-го січня о 2-ій годині по полудні в приміщенні Українсько-Американського Клюбу в Маямі відсвятковано День Соборности.

Тарас Максимович, голова Об'єднаних організацій в Маямі відкрив свято і передав провід Ірині Ракуш — голові СУА, відділ в Маямі, яка привітала гостей і коротко сказала про сьогоднішнє велике свято нашого народу, особливо у нинішні дні, коли і на нашій рідній землі це свято святкують.

Отець протопресвітер Степан Біляк, парох української православної церкви, провів молитву, яка була просьбою до Всевишнього за волю, долю і єдність нашого народу.

Дана Максимович при акомпаньяменті проф. Богдана Перфецького відспівала американський гимн. Ірина Ракуш привітала присутнього на святі єдиного учасника Визвольних Змагань Михайла Шипулу.

Головну промову, чи радше реферат, як назвав його сам промовець, виголосив д-р Юрій Цегельський. Він з'ясував історичне значення 22 Січня: ми мали вже Українську Народню Республіку і Західню Українську Народню Республіку. А завершенням тих двох чинів була злука земель 22-го січня 1919 р. Тоді проголошено одну Велику Україну. Сьогодні перше в нашій історії ми, українці і на Україні і в діяспорі, обходимо це свято спільно. Тут д-р Цегельський прочитав уривок зі Заклику Народного Руху України: „Всіх, хто не байдужий до долі України, а заразом до долі власної і долі своїх дітей, чекаємо на дорозі єднання, щоб разом узятися за руки, відчути, що вже не буде тої сили, що зможе роз'єднати нас". Це була головна думка реферату д-ра Цегельського. Часто співаємо „Ще не вмерла Україна", наш національний гимн, а тепер це не пусті слова. Ми певні, що Україна не вмре, а невдовзі дочекаємося волі і кращої долі під проводом наших героїв — вождів. Так закінчив свій реферат д-р Цегельський. Потім Дана Максимович відспівала народню пісню при власному акомпаньяменті.

Наступною точкою був виступ маямських танцюристок. Карина і Дана Максимович, Катерина Вісневська, Таня Вегльовська і Ніколь Берґман відтанцювали „Рушничок", „Гони вітер" і „Ксеня".

Віра Весилевська віддеклямувала „Універсал" Миколи Вереса.

Останньою точкою академії був виступ Осипа Головацького, який при акомпаньяменті проф. Б. Перфецького відспівав три пісні: „Слава, слава Україні", „Нагадай, бандуро" Китастого і „Не здавить ворог нас" М. Ярославенка.

Ірина Ракуш подякувала виконавцям і гостям академії.

Молитвою, яку сказав о. Стефан Зарічний, парох української католицької церкви, і відспіванням „Ще не вмерла Україна" закінчено свято. Академія була гарна і величава. Цим святом громада Маямі створила живий ланцюг з нашими братами, які святкували День соборности України на Софійському майдані у Києві, у Львові, у містах і селах України.

М. Хойнацька-Гершаковець

ПОДЯКА

Дня 25-го липня 1989 р., несподівано відійшов від нас наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

бл. п.

Олександер Е. Смаль

Цією дорогою складаємо щиру подяку усім, хто поміг нам перейти перші тяжкі хвилини болю і відпровадити Покійного на Вічний Спочинок.

Дякуємо о. Юрієві за уділення останніх Тайн і о. Богданові, пароховї церкви св. Івана, за відправлення Панахиди і похорону, та за теплі прощальні слова.

Дякуємо д-рові Маркові Олесницькому за довголітню лікарську опіку, а особливо за поміч негайно після смерти Покійного.

Усім нашим Приятелям, котрі своєю присутністю, телефонами та листами помогли у нашому болю — щире Спаси-Біг.

Зокрема щира подяка: О. Трушові, д-рові Р. Кравчукові, Р. Ричкові та М. Цяпка за прощальні слова після Панахиди і д-рові С. Ворохові, д-р Л. Стефаніваській і д-рові Р. Морозові за теплі спогади про Покійного і щире прощання на останню дорогу.

Дуже дякуємо усім Комбатантам за участь у похоронних відправах, почесну стійку і останній військовий салют.

Дякуємо Всім за численні жертви на Служби Божі, вінки і квіти та вислови співчуття.

Щира дяка також за зложені датки в пам'ять Покійного на: Вісті Комбатанта, Українську Енциклопедію, ЗУДАК, Український Музей, на будову церкви в Каракасі та Чорноморську Січ. Дякуємо за датки на різні цілі, згідно з вибором жертводавців, що вже були проголошені в пресі.

Наша подяка похоронному заведенню Литвина, а особливо Литвинові за взірцеве переведення похорону.

ОЛЬГА СМАЛЬ
Діти і Внуки

Концерт...

(Закінчення зі стор. 1)

гнучкості гри і темпа, в його підкресленні певних моментів і його рішучому вислові. Його техніка є бездоганна... Його виступ на сцені є домінуючий, а Т.Чекіна є сильним, але підпорядкованим, партнером".

Рецензент „Ню Йорк Таймсу" не щадить також похвал О. Крисі у виконанні інших творів, особливо коли йдеться про твір написаний для нього А. Шніттке. Він пише, що: „А Шніттке пишучи свій твір 'Паґаніні' для українського скрипаля О. Криси будував його на брилянтній техніці, поєднаній з палким і радше складним темпераментом. О. Криса у своєму речиталі в неділю по полудні у Карнегі Голл у захоплюючому виконанні твору А. Шніттке, тріюмфально перетворив у життя сподівання композитора, але також показав інші аспекти свого мистецького таланту і своєї індивідуальности".

Не менше прихильно пише рецензент про виконання О. Крисою сонати для скрипки і фортепіяну Брамса, в якій він зумів „знайти все новий характер і переконувати слухача у виконанні".

На закінчення концерту О. Криса виконав Шимановського „Три каприси Паґаніні", а відтак на загальне бажання слухачів, які повстанням з місць і гучними оплесками не хотіли прощатися зі скрипалем, він заграв ще блискучо вальси Шуберта і зі сонати Равеля „Перпетуум мобіле".

Після концерту відбулося прийняття для скрипаля і його дружини в Українському Інституті Америки, влаштоване організаторами концерту.

Підготовляють...

(Закінчення зі стор. 1)

та фільму „Жнива розпачу" про голод 1932-33 року, який здобув понад десять міжнародних нагород, як найкращий документальний фільм. Ю. Луговий теж працює над різними інтернаціональними проєктами між Канадою й Голливудом та іншими країнами Европи.

Фільм про інтернування канадських українців запляний для телевізійних передач і для вжитку в навчанні канадської історії в середніх школах та університетах. Проєкт, кошти якого виноситимуть понад 150,000 дол. буде закінчений восени цього року, напередодні сторіччя українського поселення в Канаді.

Якщо хтось бажав би фінансово підримати своєчасну появу цього фільму, просимо висилати чеки на: Internment Film, c/o 2330 Beasonsfield Ave., Montreal, Quebec, H4A 2G8.

Ділимося сумною вісткою з Близькими і Приятелями, що в середу, 31-го січня 1990 року відійшов у Вічність на 63-му році життя наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

Василь Григорій Дума

к. вояк Української Повстанської Армії

ПАНАХИДИ в четвер, 1-го лютого і в п'ятницю, 2-го лютого 1990 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Петра Яреми при 129, 7-ма вул Схід в Ню Йорку.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ розпічнуться в суботу, 3-го лютого 1990 р. о год. 9:30 ранку в УКЦеркві св. Юра в Ню Йорку, а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені у глибокому смутку:

дружина — НАТАЛІЯ
дочка — АЛЕКСАНДРА ЛЕБЕДЬ з мужем ОРЕСТОМ та донечкою АНДРІЄЮ
сини — РОМАН І МАРКІЯН
теща — МИХАЙЛИНА КНИШ
сестра дружини — ІРИНА КУРОВИЦЬКА з мужем ЯРОСЛАВОМ і дітьми ЯРОСЛАВОМ, мол. і ОКСАНОЮ
шваґер — ВОЛОДИМИР МЕНЦІНСЬКИЙ з дітьми АНДРІЄМ, ТАМАРОЮ і ДАРІЯНОМ
та ближча і дальша Родина в Америці й Україні

В СЕРЕДУ, 31-ГО СІЧНЯ, в Ню Йорку вийшов перший в історії країни спортовий щоденник „Нешенел". Покищо газету зможуть читати мешканці метрополії Ню Йорку, Чикаго й Лос Анджелесу. В наступному році газета „Нешенел" стане дійсно загальнокрайовою. В кожному „місцевому" числі газети увага буде зосереджена на спортові вісті, які головним чином будуть цікавити мешканців даного стейту або міста. Читачі знайдуть у новій спортовій газеті інформації не лише із спортового життя в Америці, але й в цілому світі. Видавець газети Пітер Прайс майже півтора року був видавцем газети „Ню Йорк Пост", тепер очолив видавництво нової спортової газети „Нешенел".

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу ПІТТСБУРҐ, Па.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в суботу, 24-го лютого 1990 р., о год. 3-ій по пол.

UNA St. Nicholas, Branch 120
838 Broadhead Road, Aliquippa, Penna. 1

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів:

24, 53, 56, 63, 91, 96, 109, 113, 120, 126, 132, 161, 264, 276, 296, 338, 481

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного касира УНСоюзу УЛЯНИ М. ДЯЧУК
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь:

Уляна М. Дячук, головний касир УНС
Андрій Джула, головний радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Андрій Джула, голова
Дмитро головатий, секретар **Йосиф Надзак, касир**

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу ЧИКАҐО, Ілл.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в суботу, 17-го лютого 1990 р., о год. 2:30 по пол. в залі Культурного Осередку при Парафії свв. Володимира й Ольги
2247 W. Chicago Avenue, Chicago, Ill. 60622

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів:

17, 22, 33, 51, 100, 103, 106, 107, 114, 125, 131, 136, 139, 157, 176, 190, 220, 221, 243, 250, 259, 301, 379, 395, 399, 423, 425, 452, 472.

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного предсідника УНСоюзу д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь:

д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС
д-р Мирон Куропась, заступник гол предс. УНС
Ґльорія Пашен, заступниця гол. предсідника УНС
Інж. Анатолій Дорошенко, гол. контролер УНС
Гелен Олек Скот, головна радна УНС

Представники Екзекутивного Комітету УНСоюзу та представники опозиційних середовищ Округи УНС в Чикаґо зустрілися в суботу, 4-го листопада 1989 р. та домовилися про наступне:

1) що, теперішня ситуація існування двох середовищ в Окрузі УНС в Чикаґо є шкідливою для Українського Народного Союзу.
2) щоб виправити існуючий стан, Головний Екзекутивний Комітет УНС закликає Всіх, до кого це стосується, взяти участь у Річних Загальних Зборах Округи УНС в Чикаґо, які відбудуться в годині 2:30 по пол. в суботу, 17-го лютого 1990 р., щоб в той час переорганізувати Округу УНС в Чикаґо, щоб вона стала речником всіх Відділів УНСоюзу в Чикаґо.

За УПРАВУ ОКРУГИ

Роман Припхан, голова
Юлія Назаревич, секретар **Юліян Юринець, касир**
Михайло Ольшанський, почесний голова Округи

Крапові...

(Закінчення зі стор. 2)

Змопівці під час тренувань. (Фото з ж. „Огонек" ч. 38, 1989).

На завдання. (Фото взято з „Литературной газеты" ч. 4 за 1990 рік).

наших дітей до армії. Дивлячись на 'охорону', я навіть плакати боялась. Ніби ми проводили дітей в 'місця, не дуже віддалені". (Тобто в ув'язнення). Таких випадків можна нарахувати багато. Отож, коли люди бачать вояка у плямистих штанах і краповому береті з гранатометом і автоматом за спиною та протигазом на плечі, вони не тішать себе ілюзією, що цей вояк може їх оборонити. Їм швидше прийде на думку, що захищений бронежилетом „герой" заслужив право носити краповий берет у бою з беззахисними жінками, підлітками й малими дітьми, заливаючи вулиці їхньою кров'ю.

Коли простежуєш „подвиги" вояків у крапових беретах, сум огортає душу і зростає в серці тривога за долю українських людей. Мимоволі напрошуються слова: „Обережно — ЗМОП!".

Т. Вирста...

(Закінчення зі стор. 2)

на 14-го січня 1990 року — саме на наш український старий Новий Рік. Ще один парадокс, але ми його нормалізуємо назвою „Маланка". Отож, Гнатюк святкував Маланку в Осередку св. Андрія і навіть „замаланкував" нам многі літа так громоголосно, що мало вікна не повилітали. За столом зустрівся з Вирстою та всіма земляками-буковинцями, та й інших українців не цурався. Але концертом була проста біда: не прибула з України концертна група, з якою мав співати Гнатюк — затрималась через різні неполадки. Отож, концерт перенесено на 16-те січня в приміщенні Осередку. Кинулись шукати акомпаньятора, але це було неймовірно важко: Гнатюк мусів тепер співати цілком інші пісні. Ноти, що він із собою взяв, були для тенора, а в нього ж баритон. Акомпаньятори не могли пристосуватися. Звернулись до Спілки композиторів, і з Ню Йорку прилетів піяніст — композитор Анджей Жілінський. Він грав-вигравав, імпровізував, вводив арпеджіо й ритурнелі, часом і невпопад (в піснях „Їхав козак", „Ой важу..."), але швидко дріботів услід за солістом і, в основному, давав собі раду; так само давав собі раду Гнатюк, якого ніщо не могло би збити з тону чи ритму.

Виспівати без зупинки цілу програму, та ще й без підготови, нелегко. Щоб перепочити і врізноманітнити програму, Гнатюк перед кожною піснею говорив до слухачів, кидав дотепи, пояснював зміст, розповідав про поетів і композиторів, що створили пісню, і знову гримів на всю залю. Це був інтимний, так би мовити, камерний концерт для 275 захоплених слухачів, що ледве вмістились у залі. Якби був більший розголос, публіки зібралось би й більше.

Репертуар Гнатюка почався з досить примітивних, старих як світ пісень („Заграй ми, цигане", „Як ми прийшла карта"), далі — низка пісень про втрачену молодість, серцещипательне „Як почуєш вночі". З нових — „Гей, браття опришки" Кос-Анатольського, пісні Шамо й Платона Майбороди. Найбільше успіху мали, що й казати, жартівливі пісні. Поперше, їх любить український люд найбільше, а подруге, Гнатюк в цьому жанрі справжній майстер. Як же ж він „кахикав" і „хіхікав" у пісні „Ой під вишнею"; або та агонія закоханого стогону в пісні „Ой, кум до куми залицявся"! Був тут і один кольор (Пісня про чорний колір) і „Два кольори", яку не гірше від Дмитра Гнатюка співав наш покійний д-р Іван Рудавський...

Ой, леґіню наш картатський, нехай лунає на ввесь світ твоє могутнє „Гей!" І перед, і після концерту кореспонденти місцевих газет мале інтерв'ю з Дмитром Гнатюком, а перекладали співака на англійську мову наші місцеві резиденти на чолі з Йосипом Лисогором. У результаті з'явились інформативні статті в „Сарасота Гералд Трібюн" і „Норт Порт Сан Таймс". З деякими помилками читачів поінформовано, і вже не в перший раз, про історію і проблеми України. Відзначено, що Гнатюк гордо носить на грудях відзнаку Народного Руху України на Перебудову з тризубом. „Норт Порт Таймс" за 13-го січня зазначила, що Гнатюк журиться долею України і сподівається великих змін на краще, знищення комуністичної системи, заміну її системою кількох партій. Зокрема, Гнатюк хоче працювати як носій української культури в світі, щоб вивести на міжнародні сцени молоді таланти України.

Вирста і Гнатюк своїми талантами єднають українців діяспори й батьківщини. Завдяки нашим митцям Україна стає всесвітньою.

Виступ Є. Сверстюка в Чикаґо

В кінці минулого року Товариство Сприяння Рухові в співпраці з філією УККА та УАКРадою в Чикаґо гостили письменника, науковця, літературного критика і правозахисника українського народу, члена УГСпілки Євгена Сверстюка, який приїхав у гості до родини свого сина, що перебуває на лікуванні разом з дочкою вже довший час у Філядельфії. В п'ятницю, 29-го грудня, невелика група осіб з управ українського фінансово-громадського сектору Чикаґо відбула в ресторані „Ґалан" за обідом обмін думок про події в Україні та на Сході Европи. Д-р Василь Маркусь організував зустріч Є. Сверстюка з духовними провідниками та вірними для обміну думками про відродження українських віровизнань в Україні.

Увечері, того ж дня, відбулася зустріч й доповідь в авдиторії собору святого Володимира і Ольги, на яку прийшло понад три сотні осіб. Гостя привітав президент каси „Самопоміч" Роман Мицик — голова відзначення 1000-річчя Хрищення України, а М. Харкевич — голова УККА у вступному слові подав більше інформацій про гостя та його творчість. В. Маркусь був керівником імпрези.

У понад двогодинній цікавій і змістовній доповіді Є. Сверстюк говорив про потребу духовного відродження українського народу та людства. В Україні уряд впродовж багатьох років організував духовну розруху і руйнував культуру людини, нації. Морально ослаблена людина, запаморочена пропаґандою бездуховного матеріялізму, звикла до примітивного мислення, що й довело до духовної кризи. Людина має вернутись до духовних джерел відродження. Рівно ж він говорив про теперішній незавидний стан в Україні та про старання щоб його покращити. На закінчення своєї доповіді Є. Сверстюк прочитав кілька своїх віршів, написаних на засланні та присвячених різним особам і подіям.

Зустріч-доповідь Є. Сверстюка відкрив молитвою Владика Української Католицької Церкви Інокентій. Олексій Коновал — голова УАКРади висловив подяку від імени великої української громади, яка є жертвенною, активно, релігійною і патріотичною, радіє успіхам України й рівночасно боліє й турбується їх невдачами та побажав гостеві, Народному Рухові України й усьому українському народові вибороти якнайскорше всі ті права, що належаться Україні. Щоб вона вже в цьому році стала господарем на своїй землі. Кінцеву молитву прочитав пастор Олекса Гарбузюк — голова Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства.

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 1.

Й. і М. Сохор, Маямі Біч	100.00
А. Яворський, Гартфорд	100.00
Манастир св. Йосафата, Ґлен Ков	50.00
д-р В. Боднар, Парма	25.00
Інститут Дослідів Волині, Вінніпеґ	25.00
Н. Зєн, Ведерсфілд	20.00
І. Ковалиско, Шейкер Гайтс	20.00
Гр. Кочман, Джексон	20.00
Р. Рак, Керґонксон	20.00
П. Петришин, Сіятл	17.16
П. Колесник, Урбана	15.00
В. Пітьо, Матаван	15.00
О. Сербин, Монтреаль	15.00
В. Сєрант, Асторія	15.00
Р. Волчук, Джерзі Сіті	10.00
В. Дичі, Ривер Форест	10.00
д-р О. Ґудзяк, Сиракюзи	10.00
М. Кокорудз, Керґонксон	10.00
Р. Колодій, Трой	10.00
Ю. Колодій, Джерзі Сіті	10.00
С. Кравченюк, Джерзі Сіті	10.00
В. Левицька, Ню Йорк	10.00
А. Маркевич, Ютика	10.00
Гр. Наґанда, Філядельфія	10.00
В. Никифорук, Джексон Гайтс	10.00
Б. Робак, Ірвінґтон	10.00
М. Салдан, Монмут Джанкшен	10.00
Х. Шатинська, Чикаґо	10.00
д-р Б. Шебунчак, Блюмфілд	10.00
І. Бабяк, Філядельфія	5.00
Р. Байлак, Ричмонд Гілл	5.00
К. Білан, Піттсбурґ	5.00
В. Бобяк, Дітройт	5.00
О. Боднар, Ірвінґтон	5.00
К. Боднарчук, Асторія	5.00
Й. Васильків, Клифтон	5.00
Р. Войнаровський, Голливуд	5.00
П. Войновський, Керґонксон	5.00
Я. Гречка, Філядельфія	5.00
І. Гринишин, Асторія	5.00
Б. Ґаховський, Тонаванда	5.00
А. Данилюк, Воррен	5.00
А. Дольницька, Монтреаль	5.00
С. Дудра, Стемфорд	5.00
М. Еліїв, Ню Йорк Сіті	5.00
Е. Єрмоленко, Сан Дієґо	5.00
В. Зарицький, Фордс	5.00
П. Зарнавський, Філядельфія	5.00
Ю. Заяць, Іст Гановер	5.00
Ю. Зеленський, Ричмонд Гілл	5.00
А. Карпенко, Савтфілд	5.00
А. Кедринський, Джерзі Сіті	5.00
Т. Кисілевич, Флинт	5.00
І. Клебан, Картерет	5.00
А. Кобаса, Вилліямставн	5.00
Р. Ковалів, Санісайд	5.00
Я. Козак, Гантінґтон	5.00
В. Комар, Лонґ Айленд Сіті	5.00
М. Куновський, Чикаґо	5.00
А. Литвин, Стемфорд	5.00
П. Лисенко, Піттсфілд	5.00
Н. Литвинець, Рочестер	5.00
І. Марковський, Спіанк	5.00
Я. Міґайчук, Парма	5.00
І. Мнішенко, Юніон	5.00
А. Моряк, Айслін	5.00
Т. Москаль, Клифтон	5.00
Я. Оберишин, Джамейка	5.00
П. Одарченко, Такома Парк	5.00
Я. Панчук, Чикаґо	5.00
Т. Пастушенко, Юніон	5.00
С. Попіль, Чикаґо	5.00
І. Плис, Трентон	5.00
І. Ринчак, Керґонксон	5.00
В. Романцьо, Вудгейвен	5.00
С. Савчук, Елмгирст	5.00
В. Саміленко, Свортмор	5.00
А. Соколів, Гемтремк	5.00
І. Сірик, Чикаґо	5.00
О. Стрільбицький, Фт. Вейн	5.00
К. Тиравська, Чикаґо	5.00
о. І. Ткачук, Ню Йорк	5.00
Р. Толубяк, Бостон	5.00
Й. Труш, Юніон	5.00
Б. Флюнт, Воррен	5.00
Р. Хариш, Філядельфія	5.00
Д. Хухра, Керґонксон	5.00
П. Вільшинський, Юніон	4.00
Б. Ґаховський, Дірборн	3.20
Ю. Губчак, Чикаґо	3.00
І. Озоровський, Джерзі Сіті	3.00
Т. Тилявський, Рочестер	3.00
В. Бойко, Менвілл	2.00
Т. Давидович, Монтреаль	2.00
Г. Лавринюк, Кеймбридж	2.00
І. Маленчук, Сиракюзи	2.00
М. Медюх, Тамс Ривер	2.00
С. Тимяк, Піттсбурґ	2.00
С. Чернянський, Обирн	2.00
О. Кміцікевич, Перу	1.00

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 3-го ЛЮТОГО 1990 р.

Баффало, Н. Й. Річні збори 360 Відд. Т-ва Пласт, о год. 9-ій рано в приміщенні школи св. о. Николая при 955 Fillmore Ave. На порядку нарад: вибір двох делеґатів на 32-гу Конвенцію УНС в Балтимор, Мд. — З. Боднарський, гол., Осип Гаврилюк, секр.

НЕДІЛЯ, 11-го ЛЮТОГО 1990 р.

Філядельфія, Па. Загальні річні збори 239-го Відд. Б-ва св. Юрія, о год. 1:30 по пол. в залі Філядельфійської Союзової Округи при 5004 Н. Олд Йорк, Філядельфія, Па. На порядку: звіти за минулий рік та вибір нової Управи. Після зборів вибір делеґата і заступника на 32-гу Конвенцію УНСоюзу. Про численну участь в зборах просить Управа. — проф. В. Винницький, гол. Оксана Гораєцька, секр.

СУБОТА, 10-го ЛЮТОГО 1990 р.

Річні збори Т-ва „Єдність" 163 Відд., Філядельфія, Па. відбудуться 10-го лютого 1990 р. в суботу, о год. 2-ій по пол. в домі Округи при 5004 Old York St., Філядельфія, Па. Після зборів буде вибір делеґатів на 32-гу Конвенцію УНС. — Т. Дуда, секр.

НЕДІЛЯ, 18-го ЛЮТОГО 1990 р.

Омага, Небраска. Річні загальні збори Т-ва „Згода" 354-го Відд., о год. 11:30 рано в залі УКЦеркви при 2301 Савт 16-та вул. На порядку: звіти управи та К. Комісії і вибір нової Управи на 1990 р. Просимо всіх членів прибути. — Управа.

НЕДІЛЯ, 18-го ЛЮТОГО 1990 р.

Філядельфія, Па. Загальні збори 83-го Відд. ім. І. Франка, о год. 1:30 по пол. в залі Окружного Комітету при 5004 Н. Олд Йорк, Філядельфія, Па. На порядку: звітування, вибір нової Управи. Опісля місячні наради та вибір двох делеґатів і їх заступників на 32-гу Конвенцію УНСоюзу. Після нарад перекуска-гостина. Про численну участь в зборах просить Управа. — С. Гавриш, гол. А. Кушнір, секр., Т. Коваль, кас., І. Кусий, гол. К. Комісії.

Чикаґо, Ілл. Річні загальні збори 301-го Відд. Т-ва ім. Д. Вітовського, о год. 12-ій вполудне в приміщенні парафії св. Андрія, Блюмінґдейл, Ілл. Присутність всіх членів обов'язкова. В разі неприсутности Статутом передбаченої кількости членів, Збори відбудуться годину пізніше. Після зборів відбудуться звичайні збори та вибір делеґата на 32-гу Конвенцію УНСоюзу. — За Управу: Ю. Паславський, гол., П. Врублівський, секр.

Джерзі Сіті, Н. Дж. Річні загальні збори 70-го Відд. Т-ва „Поступовий Клюб", о год. 3-ій по пол. в УНДомі в Джерзі Сіті, Н. Дж. з таким порядком: звіт з діяльности уступаючої Управи, звіт К. Комісії, вибір нової Управи і К. Комісії. В разі неприявности відповідної кількости членів, Загальні збори відбудуться одну годину пізніше при кожній кількости членів. Проситься членів прибути, щоб вирівняти вкладки. — За Управу: С. Білик, гол., М. Шеремата, секр.

† ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ТЕКЛЯ БУЛА, член УНС Відд. 127-го ім. св. Миколая в Баффало, Н.Й., померла 26-го грудня 1989 року на 93-му році життя. Нар. 28-го жовтня 1896 року в Україні. Членом УНС стала 1923 року. Залишила у смутку дочок: Юлію, Ольгу Снайчук з мужем Стефаном, і Марію Булу; троє внуків, шість правнуків, брата Теодора Наливайка, племінників і племінниць. Похорон відбувся 29-го грудня 1989 року на цвинтарі Мт. Калварі в Чіктоваґа, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Мері А. Гаравус, секр.

АНТОНИНА РУДИК, член УНС Відд. 49-го ім. Арх. Михаїла в Торонто, Онт., померла 16-го грудня 1989 року на 89-му році життя. Нар. 1900 року в Україні. Членом УНС стала 1959 року. Залишила у смутку синів Петра, Джеймса, Василя й Евгена, дочку Алісу з родинами, шестеро внуків і семеро правнуків та дві сестри в Україні. Похорон відбувся 20-го грудня 1989 року на цвинтарі Ґлендейл Меморіял Ґарденс в Торонто, Онт. Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ОЛЕКСА ВАНЖУЛА, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаґо, Ілл., помер 25-го грудня 1989 року на 73-му році життя. Нар. 16-го лютого 1916 року в Язові, Яворів, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Параску, синів: Василя з дружиною Іреною, Романа з дружиною Зонею і Катерину в Україні, а також сестру Еву Олексик в Україні; десятеро внуків і дальшу родину. Похорон відбувся 28-го грудня 1989 року на цвинтарі св. Миколая в Парк Ридж, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Семків, секр.

ЙОСИП ДЯЧИШИН, член УНС Відд. 465-го ім. Івана Франка в Ляшіні, Кве, Канада, помер 26-го грудня 1989 року на 80-му році життя. Нар. 1910 року в селі Черче, Рогатин, Україна. Членом УНС став 1942 року. Залишив у смутку дружину Ольгу, сина Евгена з дружиною Марією і трьома синами: Тарасом, Петром і Марком; дочку Анну з мужем Юрком та двома дочками — Танею та Андрійкою та рідню на Україні. Похорон відбувся 29-го грудня 1989 року на католицькому цвинтарі в Ляшінах, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Т. Мороз, секр.